

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102003/B/20201/36122163738592772

ZAHRANIČNOOBCHODNÉ VZŤAHY EÚ S VIETNAMOM

Bakalárska práca

2021

Huyen Nguyen Thi Thanh

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

ZAHRANIČNOOBCHODNÉ VZŤAHY EÚ S VIETNAMOM
Bakalárska práca

Študijný program: medzinárodné podnikanie
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu
Vedúci záverečnej práce: RNDr. Janka Pásztorová, PhD.

Bratislava 2021

Huyen Nguyen Thi Thanh

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že bakalársku prácu na tému *Zahraničnoobchodné vzťahy EÚ s Vietnamom* som spracovala samostatne s využitím uvedenej literatúry.

Dátum:

Podpis študenta:.....

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela pod'akovať RNDr. Janke Pásztorovej, PhD., za pomoc pri spracovaní záverečnej práce, cenné rady, pripomienky a usmernenia.

ABSTRAKT

NGUYEN THI THANH, Huyen: Zahraničnoobchodné vzťahy EÚ s Vietnamom. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce: Pásztorová, Janka, RNDr., PhD. – Bratislava: OF EU, 2021 Počet strán 60.

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť zahraničnoobchodné vzťahy Európskej únie s Vietnamom determinované ratifikáciou Dohody o voľnom obchode EÚ s Vietnamom a preskúmať obchodnú spoluprácu Slovenska s Vietnamom. Práca je rozdelená do štyroch kapitol a obsahuje 16 tabuliek a 5 grafov. Prvá kapitola charakterizuje postavenie Vietnamu vo svetovom hospodárstve a poukazuje na vývoj jednotlivých makroekonomických ukazovateľov. V druhej kapitole sú charakterizované hlavné a čiastkové ciele práce, metodika práce a metódy vedeckého skúmania. Tretia kapitola charakterizuje zahraničnoobchodné vzťahy Európskej únie s Vietnamom a ich zmluvnú základňu, s dôrazom na prínosy Dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom. Ďalšia časť je venovaná analýze zahraničnoobchodných vzťahov Slovenskej republiky s Vietnamom. V záverečnej kapitole sú vyhodnotené zahraničnoobchodné vzťahy EÚ s Vietnamom a obchodné vzťahy Slovenska a Vietnamu.

Kľúčové slová:

zahraničnoobchodné vzťahy, Vietnam, Európska únia, Slovenská republika, zahraničný obchod, dohoda o voľnom obchode

ABSTRACT

NGUYEN THI THANH, Huyen: European Union's foreign trade relations with Vietnam. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business. Department of International Trade. – Thesis supervisor: Pásztorová, Janka, RNDr., PhD. – Bratislava: OF EU, 2021
Number of pages 60.

The bachelor thesis aims to evaluate the foreign trade relations of the European Union with Vietnam determined by the ratification of the EU-Vietnam Free Trade Agreement and to examine Slovakia's trade cooperation with Vietnam. The thesis is divided into four chapters and contains 16 tables and 5 graphs. The first chapter characterizes the position of Vietnam in the world economy and points to the development of individual macroeconomic indicators. The second chapter defines main and partial objectives of the work, methodology of work and methods of research. The third chapter defines the EU - Vietnam trade relations and it evaluates agreements between them, with emphasis on the benefits of the EU-Vietnam Free Trade Agreement. The next part analyzes foreign trade relations of the Slovak Republic with Vietnam. The final chapter evaluates the EU's foreign trade relations with Vietnam and trade relations between Slovak Republic and Vietnam.

Keywords:

foreign trade relations, Vietnam, European Union, Slovak Republic, foreign trade, free trade agreement

Obsah

Zoznam použitých skratiek.....	8
Zoznam tabuliek a grafov	9
ÚVOD.....	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Postavenie Vietnamu vo svetovom hospodárstve	11
<i>1.1.1 Základná charakteristika</i>	<i>11</i>
<i>1.1.2 Vybrané makroekonomické ukazovatele</i>	<i>13</i>
<i>1.1.3 Priame zahraničné investície</i>	<i>17</i>
<i>1.1.4 Zahraničný obchod Vietnamu</i>	<i>20</i>
<i>1.1.5 Integračné procesy.....</i>	<i>23</i>
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	27
3 Zahraničnoobchodné vzťahy EÚ a Vietnamu	29
3.1 Zmluvná základňa obchodných vzťahov EÚ s Vietnamom.....	29
<i>3.1.1 Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom</i>	<i>30</i>
<i>3.1.2 Dohoda o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom</i>	<i>34</i>
3.2 Zahraničný obchod Európskej únie a Vietnamu	36
3.3. Zahraničnoobchodné vzťahy Slovenskej republiky s Vietnamom.....	42
<i>3.3.1. Zahraničný obchod Slovenskej republiky a Vietnamu.....</i>	<i>44</i>
4 Diskusia.....	50
Záver	52
Zoznam použitej literatúry	54

Zoznam použitých skratiek

AFTA	Zóna voľného obchodu združenia ASEAN
APEC	Ázijsko – tichomorská hospodárska spolupráca
ASEAN	Združenie národov juhovýchodnej Ázie
BIDV	Investičná a rozvojová banka Vietnamu
CPI	Index vnímania korupcie
EÚ	Európska únia
EVFTA	Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom
EVIPA	Dohoda o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom
FCA	Rámcová dohoda o spolupráci medzi EÚ a Vietnamom
HDP	Hrubý domáci produkt
ITC	Medzinárodné obchodné centrum
PCA	Rámcová dohoda medzi EÚ a Vietnamom o komplexnom partnerstve a spolupráci
PZI	Priame zahraničné investície
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SITC	Štandardná medzinárodná obchodná klasifikácia
SOPK	Slovenská obchodná a priemyselná komora
VCCI	Vietnamská obchodná a priemyselná komora
VSR	Vietnamská socialistická republika
WTO	Svetová obchodná organizácia

Zoznam tabuliek a grafov

Tab. 1 Rast HDP v jednotlivých odvetviach hospodárstva Vietnamu (v %)	14
Tab. 2 Celkové PZI Vietnamu k novembru 2020	18
Tab. 3 Najväčší investori vo Vietname k novembru 2020	19
Tab. 4 Export a import v obdobiach 2010 – 2019 (v mld. USD)	21
Tab. 5 Komodity s najväčším exportom za rok 2020 (v mld. USD)	22
Tab. 6 Komodity s najväčším importom za rok 2020 (v mld. USD)	22
Tab. 7 Členské krajiny združenia ASEAN	24
Tab. 8 Oslobodenie od cla pre vývozcov z EÚ	31
Tab. 9 Oslobodenie od cla pre vývozcov z Vietnamu	32
Tab. 10 Top 5 importovaných tovarov z Vietnamu do EÚ v roku 2019	38
Tab. 11 Top 5 exportovaných tovarov z EÚ do Vietnamu v roku 2019	38
Tab. 12 Vývoj zahraničného obchodu medzi SR a VN (v mil. EUR), roky 2009 – 2019	44
Tab. 13 Najvýznamnejšie položky dovozu z VN do SR v mil. USD	45
Tab. 14 Najvýznamnejšie položky vývozu zo SR do VN v mil. USD	46
Tab. 15 Index odhalených komparatívnych výhod Slovenska s Vietnamom v období rokov 2012 – 2019	47
Tab. 16 Index odhalených komparatívnych výhod Vietnamu so Slovenskom v období rokov 2012 – 2019	48
Graf 1 Rast HDP Vietnamu za roky 2011 – 2020 (v %)	13
Graf 2 Vývoj zahraničného obchodu medzi EÚ a Vietnamom v rokoch 2009 – 2019 (v mld. USD)	36
Graf 3 Hlavní obchodní partneri EÚ vo vývoze za rok 2019 (%)	36
Graf 4 Hlavní obchodní partneri EÚ v dovoze za rok 2019 (%)	37
Graf 5 Index obchodnej intenzity Slovenska s Vietnamom za roky 2010 – 2019	49

ÚVOD

Vietnam je krajina známa svojou pestrou kuchyňou, flórou a faunou, plážami a prírodnými pamiatkami. Je to čoraz populárnejšia destinácia pre turistov, ale aj investorov, no málokto vie o zvykoch alebo histórii krajiny. Pri návšteve cudzej krajiny je vhodné naštudovať si základné informácie, ktoré môžu byť dôležité aj pri obchodných rokovaniach, alebo ak máme v úmysle podnikat' v danej krajine.

V minulosti na území Vietnamu pretrvávali vojny, ktoré po sebe zanechali obrovské škody na majetku, hospodárstve a na životoch. Po tom, ako skončilo toto obdobie, sa krajina musela znova zotaviť a začať budovať všetko od základov. V roku 1986 sa zaviedli reformy Doi moi, kedy krajina prešla z centrálne plánovanej ekonomiky na ekonomiku otvorenú. Tieto reformy výrazne pomohli k rozvoju krajiny a umožnili spoluprácu aj s inými krajinami.

Vietnam sa postupne začal viac zapájať do medzinárodného hospodárskeho priestoru a nadväzoval obchodné vzťahy s okolitými krajinami. V súčasnosti patrí krajina k tým najatraktívnejším pre zahraničných investorov v regióne juhovýchodnej Ázie. V posledných rokoch Vietnam hlavne profituje z obchodnej vojny medzi Čínou a USA, kedy sa mnoho spoločností rozhodlo presunúť svoju výrobu práve do Vietnamu.

Cieľom predkladanej bakalárskej práce je zhodnotiť zahraničnoobchodné vzťahy Európskej únie s Vietnamom determinované ratifikáciou Dohody o voľnom obchode EÚ s Vietnamom a preskúmať obchodnú spoluprácu Slovenska s Vietnamom.

Bakalárska práca je rozdelená do štyroch kapitol. Prvá kapitola sa venuje charakteristike postavenia Vietnamu vo svetovom hospodárstve a poukazuje na vývoj jednotlivých makroekonomických ukazovateľov. Druhá kapitola vymedzuje ciele práce a metodiku práce, a metódy skúmania. Tretia kapitola charakterizuje bilaterálne obchodné vzťahy medzi EÚ a Vietnamom a je venovaná aj analýze zahraničnoobchodných vzťahov Slovenskej republiky s Vietnamom. Záverečná kapitola sa venuje výsledkom analýzy zahraničnoobchodných vzťahov EÚ a Vietnamu a obchodným vzťahom Slovenska a Vietnamu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Krajiny, v dôsledku neustále meniacemu sa vnútornému trhu a napredujúcej medzinárodnej súťaže, musia viac otvárať svoje ekonomiky a nadväzovať tak obchodné vzťahy s inými krajinami. Všetko má ale svoje výhody a nevýhody. Pozitíva vyplývajú napríklad z procesov medzinárodnej del'by práce a jej internacionalizácie, ale s tým prichádzajú riziká z vonkajšieho ekonomického prostredia. Preto je zahraničnoobchodná politika stále dôležitejšia, reguluje vonkajšie ekonomické vzťahy a zároveň vytvára čo najoptimálnejšie ekonomické prostredie v krajine.¹

1.1 Postavenie Vietnamu vo svetovom hospodárstve

1.1.1 Základná charakteristika

Vietnam sa nachádza v Juhovýchodnej Ázii a susedí s krajinami, ako Kambodža, Čína a Laos. Oficiálny názov štátu je Vietnamská socialistická republika, úradným jazykom je vietnamčina a ako mena sa využíva Vietnamský dong (VND). Najväčšia koncentrácia obyvateľstva je v hlavnom meste Hanoi a najväčšom meste Ho Chi Minh, inak prezývaným aj Saigon, a to z dôvodu lepších životných podmienok a vyššej ponuky práce.

Po tom, ako skončila Vietnamská vojna v roku 1973,² v krajine panoval hlad a chudoba, a preto v roku 1986 Vietnam predstavil reformy nazývané Doi moi (renovácia). Hlavnou myšlienkou bol prechod z centrálne plánovej ekonomiky na ekonomiku otvorenú. V mestách sa začali budovať nové továrne, ktoré sa zameriavali na výrobu topánok, oblečenia a počítačov, aby ich mohli predávať do zahraničia. Produkcia a export ryže, kávy a čaju sa dramaticky zvýšila, čo výrazne pomohlo ekonomike krajiny a Vietnam sa stal jedným z najväčších exportérov ryže. Reformy Doi moi mali na obyvateľov rôzny dopad, niektorým to prinášalo väčšie výhody, iným menšie, ale takmer každý zaznamenal zlepšenie v životnej úrovni. Napriek tomu, že reformy Doi moi výrazne pomohli rozvoju krajiny, následkom bola aj rastúca sociálna a ekonomická nerovnováha, a tiež korupcia vysoko postavených ľudí, čo je aj v súčasnosti obrovským problémom v krajine.³

¹ BALÁŽ, Peter. *Medzinárodné podnikanie: na vlnu globalizujúcej sa svetovej ekonomiky*. 5. prepracované a doplnené vydanie Bratislava: Sprint dva, 2010. Economics. s. 259 ISBN 978-80-89393-18-3. [cit. 2020-12-25]

² Vietnam war [online]. *HISTORY*. 2020. [cit. 2021-04 - 15]. Dostupné na internete: <https://www.history.com/topics/vietnam-war/vietnam-war-history>

³ Vietnam After the War [online]. *Asia Pacific Curriculum*. s. 16-17. [cit. 2020-12-26]. Dostupné na: <https://asiapacificcurriculum.ca/learning-module/vietnam-after-war>

Reformy Doi moi boli kľúčovým krokom k liberalizácii ekonomiky krajiny a umožnili Vietnamu vstúpiť na svetový trh a nadviazať tak obchodné vzťahy s inými krajinami. Veľkým dielom prispeli k rozvoju krajiny a postavili základy pre hospodárstvo Vietnamu súčasnosti, kedy patrí medzi najrýchlejšie rastúce ekonomiky sveta.

Ďalším významným momentom bolo, keď sa Vietnam stal 150. členom WTO v januári 2007, presne po dvadsiatich rokoch od prijatí reforiem Doi moi. Rokovania trvali dvanásť rokov od ich začiatku v roku 1995 a pri vstupe musel Vietnam súhlasiť s niekoľkými záväzkami. Musel znížiť clá na poľnohospodárske produkty, otvoriť sa viac zahraničným investíciám a pokračovať v privatizácii svojich štátnych spoločností. Vietnam sa ďalej zaviazal, že poskytne zahraničným podnikom rovnaké zaobchádzanie ako svojim vnútroštátnym podnikom, a preto v roku 2005 bol prijatý nový obchodný zákon, ktorý uplatňuje rovnaký regulačný rámec pre národné aj zahraničné spoločnosti. Aj napriek tomu, že tieto záväzky boli reštriktívnejšie ako pre iné rozvojové krajiny, vstup do WTO pomohol Vietnamu získať jednoduchší prístup na členské trhy a začiatkom roka 2007 sa zrušili kvóty na jeho vývoz textilu a odevov, pričom Vietnam musí pri zahraničnom obchode uplatňovať všetky pravidlá WTO.

Vietnam si, v súlade s pravidlami WTO, zachoval vývozné dane na výrobky, ktoré nemajú dominantné postavenie na svetom trhu. Tieto dane odôvodnil kategorickými požiadavkami na ochranu prírodných zdrojov, životného prostredia a s cieľom podporovať vývoz vyrobených produktov. Tieto dane sa týkajú najmä ropy, produktov ťažby, medenej rudy a niklu. Vstup do WTO mal hlavne za následok vyšší prílev PZI a Vietnam bol otvorenejší pre zahraničné investície.⁴

V súčasnosti ekonomika krajiny je exportne orientovaná a funguje na základe socialisticky orientovaného trhového hospodárstva, ktorá je kontrolovaná ponukou a dopytom. Vláda sa aktívne podieľa na hospodárskom rozvoji a jej hlavným cieľom je dosiahnuť socializmus. Najväčšie nedostatky v hospodárstve krajiny sú najmä v oblasti štátnych podnikov, ktoré sú často neefektívne z dôvodu vládnucej byrokracie, keď vláda nepovoľuje súkromné vlastníctvo alebo zahraničné investície z dôvodu ochrany priemyselných odvetví v krajine. Vietnam má taktiež nedostatky v oblastiach vzdelávania, infraštruktúry a sociálneho zabezpečenia.⁵

⁴ CLING, Pierre Jean et.al. The Vietnam's terms of accession and distributional impact of WTO membership [online]. ResearchGate . In: Development Institutions and Analyses de Long terme. 2008. [cit. 2021-03-03]. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/publication/4874743_The_Vietnam's_terms_of_accession_and_distributional_impact_of_WTO_membership/citations

⁵ Ekonomika Vietnamu. [online]. [cit. 2021-02-08]. Dostupné na: <https://sk.history-hub.com/ekonomika-vietnamu>

Veľkým negatívom je aj to, že v krajine je veľmi vysoká úroveň korupcie. Podľa Indexu vnímania korupcie (CPI) vypracovaného organizáciou Transparency International sa Vietnam so skóre 36 nachádza na 104. priečke za rok 2020.⁶ To v podstate znamená, že krajina nedokáže efektívne bojovať proti korupcii a je to problém, ktorý by sa mal v krajine riešiť.

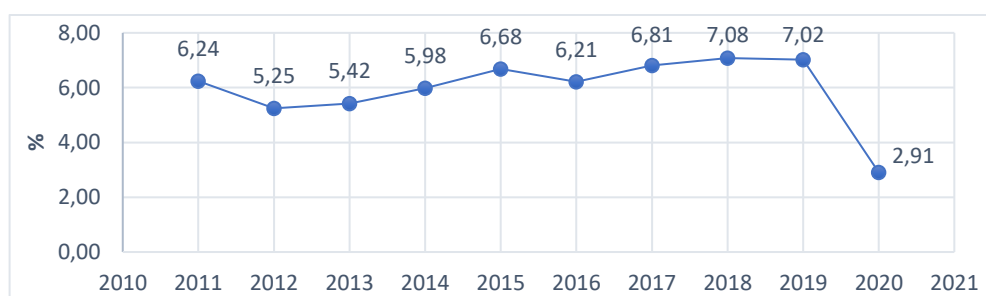
1.1.2 Vybrané makroekonomické ukazovatele

Na posúdenie výkonnosti ekonomiky Vietnamu budú slúžiť nasledovné makroekonomické ukazovatele.

HDP

Hrubý domáci produkt Vietnamu v rokoch 2011 – 2019 rástol ročne priemerne o 6,30 % s menším poklesom v rokoch 2012 a 2013, ako znázorňuje graf 1.

Graf 1 Rast HDP Vietnamu za roky 2011 – 2020 (v %)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Vietnam economy in 2020 the growth of a year with full of bravery. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/viet-nam-economy-in-2020-the-growth-of-a-year-with-full-of-bravery>

Hospodárstvo krajiny v roku 2020 dosiahlo úroveň 343 miliárd dolárov, čím sa stala štvrtou najväčšou ekonomikou v juhovýchodnej Ázii po Indonézii (1,088,8 mld. USD), Thajsku (509,2 mld. USD) a Filipínach (367,4 mld. USD).

Aj napriek tomu, že v roku 2020 postihla svetovú ekonomiku pandémie vírusu Covid-19, si dokázal Vietnam udržať rast hospodárstva, pričom sa tento rast HDP odhaduje na 2,91 %. Tento rast sa v krajine udržal hlavne vďaka drastickým a účinným opatreniam pri riešení hlavného cieľa krajiny, a to čo najviac eliminovať Covid-19 v krajine a popri tom dosahovať sociálno-ekonomický rozvoj. Aj keď za rok 2020 bol HDP najnižší od roku 2011, tak Vietnam spolu s Čínou a Mjanmarskom boli jediné krajiny, ktoré dosiahli v minulom roku pozitívny rast HDP, čo je pre krajinu obrovský úspech.

⁶CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX. [online]. Vietnam. 2020. [cit. 2021-2-8]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/vnm>

V roku 2020 poľnohospodársky sektor dosiahol zvýšenie tempa rastu HDP o 2,68 %, čo je viac ako v roku 2019 kedy to bolo 2,01 % (tab.1). Aj napriek pandémie Covid-19 dosiahol tento sektor pozitívne výsledky, a to docielili hlavne zvýšením produkcie trvalých plodín, hlavných živočíšnych produktov a kreviet. Najväčší nárast dosiahli export ryže, dreva a výrobky z dreva.

Tab. 1 Rast HDP v jednotlivých odvetviach hospodárstva Vietnamu (v %)

Rast HDP v jednotlivých odvetviach hospodárstva	Rast HDP v odvetví v roku 2017	Rast HDP v odvetví v roku 2018	Rast HDP v odvetví v roku 2019	Rast HDP v odvetví v roku 2020
Poľnohospodárstvo	3 %	3,9 %	2,01 %	2,68 %
Priemysel a stavebníctvo	7,85 %	8,9 %	8,9 %	3,98 %
Služby	7,44 %	6,9 %	7,3 %	6,2 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Vietnam economy in 2020 the growth of a year with full of bravery [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/viet-nam-economy-in-2020-the-growth-of-a-year-with-full-of-bravery>

Priemysel a stavebníctvo dosiahli mieru rastu 3,98 %. Hlavnú úlohu pri zvyšovaní rastu ekonomiky zohrávala výroba, ktorá sa zvýšila o 5,82 %. V tomto sektore dosiahla výrazný rast výroba liekov a koksovateľného uhlia, farmaceutický priemysel, výroba kovu, počítačov a optických výrobkov aj napriek pandémie, ktorá narušila dodávky materiálov potrebných pre výrobu. V roku 2020 sektor služieb utrpel najväčší pokles, z dôvodu pandémie vírusu Covid-19. V prvom polroku celkový maloobchodný predaj tovaru a služieb klesol o 1,2 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2019. V druhom polroku vďaka opatreniam vlády poklesli prípady nákazy Covid-19, a tak sa sektor služieb výrazne zotavil a zvýšil sa o 6,2 %.⁷

Inflácia

Rok po skončení Vietnamskej vojny v roku 1975 a po založení Vietnamskej socialistickej republiky, následkom centrálne plánovaného socializmu pod vedením komunistického vodcu Le Duan nastala v krajine stagnácia, nedostatok potravín a vysoká inflácia. Vietnam na to reagoval tak, že v roku 1985 uplatnil reformný balík s názvom

⁷ Vietnam economy in 2020 the growth of a year with full of bravery [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/viet-nam-economy-in-2020-the-growth-of-a-year-with-full-of-bravery/?fbclid=IwAR3KJVLziN5LGLm5PV5OvIGj5jLLavQ_-O9B7w0AZb8cfbkz7qBhF1gz41A#_ftn3

Úprava ceny, miezd a peňazí (Cai Cach Gia – Luong – Tien). To, spôsobilo ešte vyššiu infláciu v krajine, pretože daný plán nebol dostatočne premyslený. Inflácia vtedy dosiahla vrchol 587 percent a po zvyšok osemdesiatych rokov zostala vysoká. Až v rokoch 1988 – 1989 vládne orgány začali uplatňovať opatrenia na zlepšenie situácie. Medzi spomínané opatrenia patrilo zvyšovanie úrokových sadzieb, znižovanie dotácií štátnym podnikom, zastavenie zvyšovania miezd a znižovanie verejných výdavkov, čo v konečnom dôsledku pomohlo potlačiť rast cien v deväťdesiatych rokoch. Od roku 1993 do roku 2004 inflácia klesala a menila sa len mierne, pohybovala sa v rozmedzí od 2,6 % po 17,4 %. V roku 2003 začala inflácia znova rásť, a to z dôvodu zrýchlenia ekonomickej expanzie, čo vyvíjalo tlak na cenovú hladinu. Navyše, v krajine nastali suchá, objavili sa ohniská vtácej chrípky a taktiež sa zvyšovala cena ryže a ropy, čo pôsobilo na zvyšovanie cien potravín.⁸

Od roku 2012 začal Vietnam kontrolovať rast peňažnej zásoby a do dnešného dňa sa snaží udržať úrokové sadzby na primeranej úrovni, z dôvodu podpory produkcie a podnikania v ekonomike. Menová politika je úzko spojená s fiškálnou politikou, čo významne prispieva k makroekonomickej stabilite, kontrole inflácie a hospodárskemu rastu.⁹

Na rok 2020 si Národné zhromaždenie Vietnamu aj napriek mnohým ťažkostiam a výzvam ktorým čelilo, určilo cieľ, aby priemerný CPI nepresahoval 4 percentá. Ale už začiatkom roka 2020 v dôsledku pandémie Covid-19 nastalo najvyššie zvýšenie inflácie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka, a to o 6,43 %, ale pod prísny dohľadom a kontrolou vlády a ministerstiev sa každý mesiac podarilo znížiť úroveň inflácie.¹⁰

Vláda sa tiež po celý rok snažila eliminovať šírenie vírusu Covid-19 v krajine a udržiavala flexibilnú a proaktívnu cenovú politiku tak, aby udržiavala pokles inflácie. Neustále sledovala ponuku, dopyt a vývoj cien tovaru, aby dokázala nájsť riešenia na stabilizáciu trhu.¹¹

⁸ NGUYEN, Minh Huu – CAVOLI, Tony – WILSON, K. John. The Determinants of Inflation in Vietnam, 2001–09 [online]. *ResearchGate*. In: ASEAN Economic Bulletin. 2012, Vol. 29, NO.1. s. 2-3. [cit. 2021-03-13]. ISSN: 0217-4472. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/236775615_The_Determinants_of_Inflation_in_Vietnam_2001-09

⁹ THANH, Tung Hoang – NGUYEN, Anh Thi Van. The impact of macroeconomic factors on the inflation in Vietnam [online]. *ResearchGate*. 2020, s. 335-336. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/338304754_The_impact_of_macroeconomic_factors_on_the_inflation_in_Vietnam

¹⁰ HA, Thai. Inflation is well controlled, towards reaching the target set by the National Assembly [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-01-20]. Dostupné na internete: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2020/10/inflation-is-well-controlled-towards-reaching-the-target-set-by-the-national-assembly/>

¹¹ HA, Thai. Successfully controlled inflation in 2020, reaching the target below 4% set by the National Assembly [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-01-21]. Dostupné na internete: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/successfully-controlled-inflation-in-2020-reaching-the-target-below-4-set-by-the-national-assembly/>

Nezamestnanosť

Vietnam bojuje s problémom, že mzdy rastú rýchlejšie ako produktivita práce. V období od roku 2004 do roku 2015 bol priemerný rast mzdy o 6,67 %, zatiaľ čo produktivita práce priemerne stúpala len o 4,96 %.¹² Odvetvia, v ktorých rastie mzda rýchlejším tempom ako produktivita práce sú: ťažba, poštové, telekomunikačné a dopravné služby.

Z dôvodu pandémie vírusu Covid-19 bola miera nezamestnanosti za rok 2020 vyššia ako v roku 2019. Celkovo bola v roku 2020 miera nezamestnanosti 2,26 %, z čoho miera nezamestnanosti pracovných síl v mestách bola 3,61 % a na vidieku 1,59%. Zníženie príjmu nastalo u 69,2 % obyvateľov, čo je viac ako polovica. Najviac boli postihnutí následkami pandémie pracovníci v sektore služieb, a to 71,6 %, ďalej to bolo odvetvie priemyslu a stavebníctva. V poľnohospodárskom sektore bolo najmenej zasiahnutých pracovníkov, a to 26,4 %.

Priemerný príjem pracovníkov v roku 2020 bol 5,5 milióna vietnamských dongov (198 EUR), čo je pokles o 2,3% oproti predchádzajúcemu roku. Tento pokles predstavuje zníženie priemernej mzdy o 128 tisíc VND (4,61 EUR). Po prvýkrát za posledných 10 rokov musela vietnamská ekonomika čeliť výraznému zníženiu pracovnej sily a ľudí vstupujúcich na trh práce. Dôvodom tohoto zníženia bola už spomínaná pandémia vírusu Covid-19, následkom ktorej bol vietnamský trh v danom roku menej stabilný a milióny ľudí bolo prepustených zo zamestnania, skrátila sa im pracovná doba alebo sa im znížil príjem.

Vo Vietname je najväčším problémom nízka kvalita pracovnej sily, a to hlavne pri implementácii nových technologických trendov, aby sa vyrovnali iným svetovým ekonomikám. V súčasnosti v krajine žije približne 75 % pracovníkov, ktorí nie sú technicky vyškolení. Je dôležité, aby Vietnam v nadchádzajúcich rokoch začal s odbornou prípravou a školením svojich zamestnancov, a tým zlepšil kvalitu ľudských zdrojov. Bude to významný krok k ďalšiemu rozvoju krajiny a dobehnutiu vyspelejších krajín, v ktorých je priemyselná revolúcia 4.0.¹³

¹² DAS, Koushan. Labor Market Trends in Vietnam [online]. Vietnam Briefing News . 2018. [cit. 2021-01-21]. Dostupné na internete: <https://www.vietnam-briefing.com/news/labor-market-trends-vietnam.html/>

¹³ THUY, Duong. COVID-19 impacts on labour and employment situation in quarter IV of 2020 [online]. General Statistics Office of Vietnam. 2021. [cit. 2021-01-23]. Dostupné na internete: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/covid-19-impacts-on-labour-and-employment-situation-in-quarter-iv-of-2020/>

1.1.3 Priame zahraničné investície

Vietnam prechádza mnohými zmenami už od spomínaných reforiem Doi moi v roku 1986, cieľom ktorých bolo transformovať socialistický typ ekonomiky krajiny na trhovú a viac otvorenú. Vietnam vytvára vhodné podmienky pre realizáciu zahraničných investícií do krajiny. Tieto zahraničné investície už v minulosti boli kľúčovým bodom pri rozvoji krajiny, pretože zabezpečili potrebný kapitál, technológie a odborné znalosti v oblasti riadenia už v počiatočných fázach rozvoja. Aby prilákali do krajiny ešte viac investorov, tak zmierňovali obmedzenia zahraničného obchodu, zjednodušili prístup k pôde, kapitálu a devízam. Začali uplatňovať daňové stimuly na zvýšenie prítomnosti zahraničných investičných podnikov a na zlepšenie podmienok podnikateľského prostredia. K najväčšiemu nárastu PZI došlo v roku 2007, keď sa Vietnam stal členom WTO. Zahraničné krajiny začali investovať do projektov vo Vietname, a tak počet nových projektov vzrástol z 811 v roku 2004 na 987 v roku 2006 a na viac ako 1500 v rokoch 2007 a 2008.¹⁴

Vietnam si už niekoľko rokov udržiava pozíciu jednej z najatraktívnejších krajín juhovýchodnej Ázie vďaka nízkym mzdám a cien nájmu, rýchlemu rastu populácie a jeho kúpnej sily. Náklady na výstavbu nových priemyselných oblastí vo Vietname patria k tým najnižším v regióne. Krajina ponúka aj mnoho zaujímavých príležitostí, kde by mohli zahraniční investori investovať. V roku 2019, keď nastala obchodná vojna medzi Čínou a USA, Čína začala s hromadným presúvaním podnikov do juhovýchodnej Ázie a z tejto situácie profitoval najviac práve Vietnam. Z Hongkongu a Číny prudko narástol prílev kapitálu a Hongkong sa dokonca stal druhým najväčším zahraničným investorom vo Vietname. K dlhodobým najväčším investorom vo Vietname patrí tiež Južná Kórea, Japonsko a Singapur. Tieto krajiny sa v roku 2019 nachádzali na prvej, tretej a štvrtej priečke. Ich investície sú smerované hlavne do oblastí na výrobu elektroniky ako napríklad mobilných telefónov a počítačových komponentov, ďalej využívajú lacnú pracovnú silu pri výrobe odevov a iných spracovateľských odvetviach.¹⁵

V roku 2020 bola ekonomika Vietnamu ťahaná hlavne exportom a zahraničnými investíciami. Aj napriek pandémie si Vietnam dokázal udržať rast, pretože vďaka nej sa urýchlil presun spoločností z Číny do Vietnamu, ktorý začal už v predošlom roku.¹⁶

¹⁴ VO, Thanh Tri - NGUYEN, Anh Duong. Experiences of Vietnam in FDI Promotion: Some Lessons for Myanmar [online]. 2012. s. 132-137. [cit. 2021-01-23]. Dostupné na internete: https://www.ide.go.jp/library/English/Publish/Download/Brc/pdf/10_04.pdf

¹⁵ Vietnam priťahuje zahraniční investice – příležitosti i pro české investory. [online]. *Velvyslanectví České republiky v Hanoji*. 2020. [cit. 2021-01-24]. Dostupné na internete: https://www.mzv.cz/hanoi/cz/obchod_a_ekonomika/vietnam_pritahuje_zahranicni_investice.html

¹⁶ Vietnam si udržuje pozitivní růst. [online]. *Velvyslanectví České republiky v Hanoji*. 2021. [cit. 2021-01-24]. Dostupné na internete: https://www.mzv.cz/hanoi/cz/obchod_a_ekonomika/vietnam_si_udrzuje_pozitivni_rust.html

Rast hospodárstva krajiny bol možný aj z toho dôvodu, že mnoho projektov bolo schválených ešte začiatkom roka 2020, predtým ako svet napadla pandémia vírusu Covid-19. Najvýznamnejším investičným projektom, ktorý udržal rast PZI v roku 2020, bol od singapurskej spoločnosti Delta Offshore Energy, ktorá postavila novú elektrárňu na skvapalnený zemný plyn v provincii Bac Lieu v hodnote približne 4 mld. USD. Hodnota tohto jedného projektu predstavovala až 18,8 % z celkových investícií, a tak aj napriek poklesu nových projektov dokázal udržať pozitívny rast PZI.¹⁷

Za prvých 11 mesiacov roku 2020 sa prílev PZI odhaduje na 17 mld. USD, čím sa celková hodnota PZI zvýšila na 382 mld. USD pri 32 915 projektoch. Tieto projekty sú zamerané hlavne na oblasti výroby, spracovania, nehnuteľností, výroby a distribúcie elektriny. Podľa tabuľky 2 je možné vidieť, že zahraniční investori investujú najmä do výrobného a spracovateľského sektora, v ktorom je najväčší počet projektov a predstavuje takmer polovicu celkového registrovaného investičného kapitálu v krajine. Ďalej nasleduje oblasť nehnuteľností s 60 mld. USD, oblasť výroby a distribúcie elektriny a plynu s 28,7 mld. USD. Medzi ďalšie významné odvetvia PZI patria služby, stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod, doprava, baníctvo, vzdelávanie a informačné technológie.

Tab. 2 Celkové PZI Vietnamu k novembru 2020

Poradie	Odvetvie	Počet projektov	Celkový registrovaný investovaný kapitál (v mld. USD)
1.	Výroba a spracovateľský sektor	15,080	2,25,733
2.	Nehnutelnosti	939	60,112
3.	Výroba a distribúcia elektriny, plynu	149	28,733
4.	Služby	891	12,516
5.	Stavebníctvo	1,755	10,683
6.	Veľkoobchod, maloobchod	5,145	8,434
7.	Doprava	869	5,235
8.	Ťažba	108	4,897
9.	Vzdelávanie	577	4,404
10.	Informačné technológie	2,316	3,950

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa DESHMUKH, Altharva. FDI in Vietnam: A Year in Review and Outlook for 2021 [online]. Vietnam Briefing News. 2021. [cit. 2021-02-24]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/fdi-in-vietnam-year-in-review-and-outlook-for-2021.html/>

¹⁷ NGUYEN, Julia. FDI Data Shows Vietnam's Steady Economic Growth [online]. Vietnam Briefing News. 2020. [cit. 2021-01-26]. Dostupné na internete: <https://www.vietnam-briefing.com/news/fdi-data-shows-vietnams-steady-economic-growth.html>

K novembru 2020 do Vietnamu investovali zahraniční investori zo 109 krajín a území. Ako môžeme vidieť v tabuľke 3, na prvej priečke sa nachádzajú firmy zo Singapuru, ktoré do krajiny investovali 8 mld. USD. Južná Kórea sa umiestnila na druhom mieste s investovaným kapitálom v hodnote 3,7 mld. USD, nasledovala Čína, Japonsko, Thajsko a Taiwan. Na Vietnamskom trhu už dlho pôsobia japonské spoločnosti ako Toyota, Honda a Canon, a nedávno na rozšírili svoju ponuku o nové firmy, ako AEON, Uniqlo a Mizuho.

Tab. 3 Najväčší investori vo Vietname k novembru 2020

Poradie	Krajina	Počet nových projektov	Celkový registrovaný kapitál (mld. USD)
1.	Singapur	225	8,076
2.	Južná Kórea	573	3,702
3.	Čína	311	2,402
4.	Japonsko	251	2,111
5.	Taiwan	115	1,999

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa DESHMUKH, Altharva. FDI in Vietnam: A Year in Review and Outlook for 2021 [online]. Vietnam Briefing News. 2021. [cit. 2021-02-24]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/fdi-in-vietnam-year-in-review-and-outlook-for-2021.html/>

Je veľmi veľká pravdepodobnosť, že prílev PZI bude rásť ešte rýchlejšie aj v budúcnosti, hlavne vďaka dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom a priaznivému prostrediu na investície. Vietnam sa stáva čoraz atraktívnejší pre zahraničné investície a dopyt po vietnamských podnikoch taktiež narastá. Aby krajina prilákala ešte viac zahraničných investorov, prechádza mnohými administratívnymi a inštitucionálnymi reformami. PZI značne prispievajú k hospodárskemu rastu Vietnamu, ale nepomáhajú iba pri tvorbe kapitálu a pracovných miest, ale umožňujú aj zavádzanie nových technológií a rozvoju ľudských zdrojov. Je dôležité aby sa zvýšil počet projektov PZI aj v oblastiach juhovýchodného regiónu, najmä Ho Či Minovom meste, aby to motivovalo aj okolité provincie využiť ich silné stránky a potenciál na rozvoj. Vláda by taktiež mala sústrediť svoju pozornosť na sociálne zariadenia, ako sú nemocnice, školy a domy v priemyselných oblastiach.¹⁸

¹⁸ DESHMUKH, Altharva. FDI in Vietnam: A Year in Review and Outlook for 2021 [online]. Vietnam Briefing News. 2021. [cit. 2021-02-24]. Dostupné na internete: <https://www.vietnam-briefing.com/news/fdi-in-vietnam-year-in-review-and-outlook-for-2021.html/>

1.1.4 Zahraničný obchod Vietnamu

Zahraničnoobchodná politika Vietnamu prešla v posledných rokoch mnohými liberalizačnými reformami, ktoré rozširujú možnosti obchodu krajiny. V roku 1980 bol totiž dovoz do krajiny ešte veľmi obmedzený, ale krajina pracovala na rozvoji vývozu do iných krajín, ako napríklad Japonsko, Singapur a Hongkong. Na konci 80. rokov, po prijatí hospodárskych reforiem, prijatie flexibilného systému výmenných kurzov a zrušenie obmedzení zahraničného obchodu prispelo k rýchlemu rastu vývozu začiatkom 90. rokov. K ďalšiemu rastu exportu dopomohlo zrušenie sankcií USA v roku 1994, vstup Vietnamu do zóny voľného obchodu ASEAN – AFTA v roku 1995, keď sa znížili clá medzi členskými krajinami a mnoho ďalších.¹⁹

Najvýraznejšie zmeny v regulácii vývozu a dovozu boli zavedené v rokoch 2001 až 2005, kedy sa postupne liberalizovali obmedzenia a rozšíril sa aj regulačný zoznam zakázaného vývozu a dovozu tovaru z jednoročného obdobia na päťročné obdobie. Vietnam sa v roku 2007 stal členom WTO, následkom čoho bol politický a právny rámec Vietnamu zosúladený s WTO. Zmenili sa pravidlá činností zahraničného obchodu, obchodné práva sa rozšírili na všetky hospodárske odvetvia a uvoľnili sa obmedzenia pri zahraničných investíciách a zahraničných firmách. Členstvo vo WTO umožnilo vietnamským firmám vstúpiť na svetové trhy s nižšími tarifami a zvýšiť objem svojho exportu. K nárastu exportnej výkonnosti Vietnamu prispeli aj ďalšie dohody o voľnom obchode a integračné procesy. Výsledkom bolo to, že krajina sa zamerala na podporu exportného priemyslu krajiny.²⁰

Vietnam sa s rastúcou konkurencieschopnosťou stal pre mnohé spoločnosti atraktívnejší ako Čína. Zatiaľ čo v Číne narastajú náklady a podnikateľské prostredie je čoraz zložitejšie, Vietnam sa stáva otvorenejším pre medzinárodný obchod a náklady na prácu tam boli už v roku 2018 o polovicu nižšie ako v Číne. Podnikateľské prostredie sa taktiež neustále liberalizuje a vláda prijíma opatrenia na zjednodušenie obchodných predpisov a zlepšenie kvality pracovnej sily.²¹

¹⁹ Foreign trade - Vietnam. [online]. *Nationsencyclopedia*. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na internete: <https://www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Vietnam-FOREIGN-TRADE.html#ixzz6nStRHarm>

²⁰ NGUYEN, Thi Tue Anh – LUU, Minh Duc – TRINH, Duc Chieu. The Evolution of Vietnamese Industry [online]. *Manufacturing Transformation*. 2016. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/l2c_wp19_nguyen-luu-and-trinh-1.pdf

²¹ MAH, Kyssha. An Introduction to Vietnam's Import and Export Industries. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2018. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/introduction-vietnams-export-import-industries.html/>

Tab. 4 Export a import v obdobiach 2010 – 2019 (v mld. USD)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Export	72,24	96,91	114,53	132,03	150,22	162,02	176,58	215,12	243,70	264,20
Import	84,84	106,75	113,78	132,03	147,85	165,78	174,98	213,22	237,24	253,36

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa MAH, Kyssha. An Introduction to Vietnam's Import and Export Industries. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2018. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/introduction-vietnams-export-import-industries.html/>

Ako môžeme vidieť v tabuľke 4, postupnou liberalizáciou medzinárodného obchodu export a import v krajine každým rokom narastá. V roku 2010 export predstavoval 72 mld. USD a do roku 2019 narástol až na 264 mld. USD, čo je 265,73 % nárast. Podobne je na tom aj import, ktorý z 84 mld. USD v roku 2010 narástol na 253 mld. USD v roku 2019. Ako môžeme vidieť, import v roku 2010 bol vyšší ako export, ale postupne ako sa Vietnam viac integroval do medzinárodného obchodu a podpísal niekoľko dohôd o voľnom obchode, export prebehol import.

Medzi komodity, ktoré dosiahli vysoký obrat vývozu v roku 2019 patrili: telefóny a ich časti (51,4 mld. USD); elektronický tovar, počítače a ich časti (35,9 mld. USD); textil, výrobky na šitie (32,9 mld. USD) a obuv (18,3 mld. USD). Pokiaľ ide o teritoriálnu štruktúru, najviac sa exportovalo do USA (23,2 %), potom nasledovala EÚ (15,7 %), Čína (15,7 %), členské krajiny ASEAN (9,5 %), Japonsko (8,4 %), Južnej Kórea (7,5%) a ostatné krajiny predstavovali zvyšných 20%.

Medzi komodity, ktoré sa dovážali najviac v roku 2019 patrili: elektronický tovar, počítače a ich časti (51,4 mld. USD); textilie (13,3 mld. USD); železo a oceľ (9,5 mld. USD) a plast (9 mld. USD). Čo sa týka teritoriálnej štruktúry, Čína (29,8 %) bola v roku 2019 najväčšou dovoznou krajinou. Ďalej nasledovala Južná Kórea (18,5 %), členské krajiny ASEAN (12,7 %), Japonsko (7,7 %), Taiwan (6 %), EÚ (5,9 %), USA (5,7 %), Thajsko (4,6 %) a ostatné krajiny 9,1 %. ²²

Aj napriek pandémie vírusu Covid-19 sa Vietnam v roku 2020 snažil udržať rast dovozu a vývozu, čo sa mu aj podarilo a celkový obrat vývozu a dovozu bol 543,9 mld. USD, čo predstavuje nárast o 5,1 % oproti roku 2019. Export dosiahol 281,5 mld. USD a zvýšil sa o 6,5 % oproti predchádzajúcemu roku a import dosiahol 262,4 mld. USD, čo bol nárast o 3,6 %. Prebytok obchodnej bilancie je odhadovaný na 19,1 mld. USD.

²² Niên giám Thống kê – Statistical Yearbook of Vietnam 2019. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2019, s. 619 – 637. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/wp-content/uploads/2020/09/Nien-giam-thong-ke-day-du-2019.pdf>

Ako je možné vidieť v tabuľke 5, najviac vyvázanými komoditami v roku 2020 z Vietnamu boli telefóny všetkých druhov a ich časti (18,08 %), potom nasledovali elektronické výrobky, počítače a ich časti (15,88 %) a textil (10,48 %).

Tab. 5 Komodity s najväčším exportom za rok 2020 (v mld. USD a v %)

Komodita	Hodnota v mld. USD	Podiel v %
Telefóny všetkých druhov a ich časti	50,9	18,08
Elektronické výrobky, počítače a ich časti	44,7	15,88
Textil	29,5	10,48

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Press release socio-economic situation in the fourth quarter and the whole year 2020 [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/press-release-socio-economic-situation-in-the-fourth-quarter-and-the-whole-year-2020/>

Medzi komodity s najväčším importom za rok 2020 (tab. 6) patrili elektronické výrobky, počítače a ich časti (24,39 %), potom stroje a nástroje (14,25 %) a treťou mieste boli telefóny všetkých druhov a ich časti (6,33 %).

Tab. 6 Komodity s najväčším importom za rok 2020 (v mld. USD a v %)

Komodita	Hodnota v mld. USD	Podiel v %
Elektronické výrobky, počítače a ich časti	64,0	24,39
Stroje a nástroje	37,4	14,25
Telefóny všetkých druhov a ich časti	16,6	6,33

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Press release socio-economic situation in the fourth quarter and the whole year 2020 [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/press-release-socio-economic-situation-in-the-fourth-quarter-and-the-whole-year-2020/>

V roku 2020 vplyvom pandémie export a import služieb utrpel najväčšie škody. Export služieb poklesol oproti roku 2019 o 68,4 % a dosiahol hodnotu len 6,3 mld. USD. Dopravné služby poklesli až o 83,4 % a dosiahli hodnotu len 727 mil. USD. Služby v oblasti cestovného ruchu sa znížili až o 78,8 % a dosiahli obrat len 2,5 mld. USD. Deficit obchodu

so službami v roku 2020 predstavoval 12 mld. USD, dvojnásobne vyšší v porovnaní s rokom 2019.²³

Čo sa týka teritoriálnej štruktúry za rok 2020 najväčší obrat importu a exportu bol z Číny (24,3 %), USA (16,6 %), krajín ASEAN (9,8 %), EÚ (9,1 %), Japonska (7,3 %) a ostatných krajín 21 %.²⁴

Podľa zástupcu riaditeľa ministerstva pre dovoz a vývoz Trana Thanh Haia si Vietnam dokázal udržať pozitívny rast vývozu vďaka tomu, že krajina efektívne využívala colné preferencie z dohôd o voľnom obchode, a to najmä z dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom.²⁵

1.1.5 Integračné procesy

Ekonomická integrácia je proces vytvárania medzinárodných hospodárskych komplexov v rámci skupiny štátov, kde sa vytvárajú pevné vzájomné vzťahy medzi národnými ekonomikami. „*Ekonomická integrácia je vyjadrením najvyššieho stupňa internacionalizácie hospodárskeho života a prejavom medzinárodnej ekonomickej spolupráce*“.²⁶

V súčasnosti sú medzinárodné integrácie hnacím faktorom všetkých krajín na svete, pretože spolupráca a konsolidácia podnecuje hospodársky rast krajín. Tieto medzinárodné integrácie nevytvárajú len príležitosti na reformácie a inovácie pre rozvojové krajiny, ale môžu predstavovať aj výzvy, ktoré musia prekonať, aby dosiahli hospodársky rast a rozvoj krajiny. Pri obchodovaní umožňujú menším krajinám chrániť sa proti politickému a ekonomickému tlaku väčších krajín.²⁷

Vietnam prostredníctvom týchto integračných procesov mohol vstúpiť na svetový trh s množstvom nových technológií, ktoré zvýšili jeho konkurencieschopnosť na trhu. Vietnam sa stal členom ASEAN v roku 1995 a v roku 1998 sa pridal do APEC. Vietnam neustále

²³ NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Press release socio-economic situation in the fourth quarter and the whole year 2020 [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/press-release-socio-economic-situation-in-the-fourth-quarter-and-the-whole-year-2020/>

²⁴ NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Infographic Exports and Imports of goods and services in December and 2020 [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na internete: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/infographic-exports-and-imports-of-goods-and-services-in-december-and-2020/>

²⁵ Taking full advantage of FTAs to maintain export growth. [online]. *Ministry of industry and trade of the socialist republic of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-02-28]. Dostupné na internete: <https://www.moit.gov.vn/web/web-portal-ministry-of-industry-and-trade/tin-chi-tiet/-/chi-tiet/taking-full-advantage-of-ftas-to-maintain-export-growth-20725-1305.html>

²⁶ HONTYOVÁ, Katejana. *Medzinárodná ekonomická integrácia a globalizácia*. In: J. LISÝ a kol. *Ekonomía*. 1.vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 576. ISBN 978-80-7552-275-7. [cit. 2021-01-03].

²⁷ HUY, Quang Doan – CHANG, Taikoo. Impacts of Economic Integration on Vietnam's Trade Flows [online]. *Researchgate*. 2013. s. 59 – 60. [cit. 2021-01-01]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/308013808_Impacts_of_Economic_Integration_on_Vietnam's_Trade_Flows

pokračuje v rokovaniach o komplexných regionálnych dohodách a partnerských dohodách s ďalšími krajinami, a aktívne sa zúčastňuje na činnostiach v medzinárodných organizáciách a obchodných dohodách.²⁸

ASEAN

Združenie národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) bolo založené 8. augusta 1967 v Bangkoku v Thajsku. Zakladajúce krajiny boli: Indonézia, Malajzia, Filipíny, Singapur a Thajsko. Neskôr sa k združeniu pripojil Brunej, a to 7. januára 1984, potom Vietnam 28. júla 1995, Laos a Mjanmarsko 23. júla 1997 a Kambodža 30. apríla 1999. Súčasní členovia ASEAN sú vypísaní v nasledovnej tabuľke 7.

Tab. 7 Členské krajiny združenia ASEAN

Krajina	Dátum vstupu krajiny do ASEAN
Indonézia	8. august 1967
Malajzia	8. august 1967
Filipíny	8. august 1967
Singapur	8. august 1967
Thajsko	8. august 1967
Brunej	8. január 1984
Vietnam	28. júl 1995
Laos	23. júl 1997
Mjanmarsko	23. júl 1997
Kambodža	30. apríl 1999

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa About ASEAN [online]. ASEAN. [cit. 2021-02-28]. Dostupné na: <https://asean.org/asean/about-asean/>

Cieľom združenia bolo vytvoriť prosperujúce spoločenstvo, v ktorom panuje mier a rovnosť národov juhovýchodnej Ázie. Ďalším cieľom bolo urýchliť hospodársky rast, sociálny pokrok, kultúrny rozvoj, efektívne spolupracovať a poskytovať si vzájomnú pomoc.²⁹

Je to významné centrum spájajúce Tichý a Indický oceán, ktoré posilňuje mier a stabilitu v tejto oblasti. ASEAN sa stalo jednou z najdynamickejších ekonomických

²⁸ NGUYEN, Hoang Tien – BOLESŁAW Rafal Kuc. The economic integration process of Vietnam achievements and limitations [online]. In: *International Journal of Research in Management*. 2019, vol.1, č.3. ISSN: 2664-8806. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/338752550_The_economic_integration_process_of_Vietnam_achievements_and_limitations

²⁹ About ASEAN [online]. ASEAN. [cit. 2021-02-28]. Dostupné na internete: <https://asean.org/asean/about-asean/>

integrácií vo svete, vďaka vytvoreniu zóny voľného obchodu AFTA spolu s podpisom mnohých dohôd o voľnom obchode medzi ASEAN a ďalšími kľúčovými ekonomikami vo svete. Okrem vnútroregionálnej spolupráce ASEAN rozšírilo vzťahy aj s externými partnermi a stal sa dôležitým partnerom významných krajín v regióne i mimo neho. Pripojenie k združeniu ASEAN bolo zlomovým bodom k zlepšeniu ekonomiky a rozvoju Vietnamu, a integrácie krajiny do medzinárodného obchodu. Po vstupe do združenia ASEAN sa Vietnam stal členom APEC, WTO a nadviazal obchodné dohody o voľnom obchode, napríklad Progresívnu dohodu o partnerstve medzi tichým oceánom (CPTPP) a Dohodu o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom.³⁰

APEC

Ázijsko-tichomorská hospodárska spolupráca (APEC) je regionálne ekonomické fórum založené v roku 1989. Jeho cieľom bolo posilniť vzájomnú spoluprácu a závislosť ázijsko-tichomorského regiónu a vytvoriť tak lepšie podmienky pre obyvateľov regiónu. Vďaka liberálnejším obchodným podmienkam a zosúladieniu regulačných systémov je uľahčený pohyb tovaru, služieb, investícií a ľudí cez hranice krajín regiónu. APEC funguje ako kooperatívne mnohostranné ekonomické a obchodné fórum, kde sú si všetky členské ekonomiky rovné a majú rovnaké práva.³¹

Zakladajúcimi krajinami boli: Austrália, Brunej, Kanada, Indonézia, Japonsko, Južná Kórea, Malajzia, Nový Zéland, Filipíny, Singapur, Thajsko a USA. Neskôr sa pripojila Čína, Hongkong, Taiwan v roku 1991, potom nasledovali Mexiko, Nová Guinea v roku 1993, Čile v roku 1994 a ako poslední v roku 1998 pristúpili Peru, Rusko a Vietnam. Celkový počet členov je 21.³²

Clá APEC klesli takmer o 70 % a priemerné colné sadzby sa znížili od roku 1989 zo 16,9 % na 5,5 % v roku 2004. V roku 2018 patril APEC k najväčšej oblasti rozvojového partnerstva vo Vietname a tvoril až 78 % zahraničných investícií. Export Vietnamu do krajín APEC predstavoval 60 % exportu a 80 % importu. Už od svojho vstupu je Vietnam aktívna a zodpovedná členská ekonomika vo všetkých činnostiach APEC. Počas svojej činnosti prispel Vietnam mnohými riešeniami, ako zlepšiť mechanizmus fungovania APEC, aby bol viac efektívnejší v spolupráci s medzinárodnými organizáciami a inštitúciami. Členstvo Vietnamu v APEC prinieslo mnoho ekonomických, politických a kultúrnych výhod pri

³⁰ Together for a cohesive and responsive ASEAN Community. [online]. *Vietnamnews*. 2020. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na internete: <https://vietnamnews.vn/politics-laws/770208/together-for-a-cohesive-and-responsive-asean-community.html>

³¹ About APEC. [online]. *APEC*. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na internete: <https://www.apec.org/About-Us/About-APEC>

³² History. [online]. *APEC*. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na internete: <https://www.apec.org/About-Us/About-APEC/History>

spolupráci s členskými ekonomikami. Taktiež to pomohlo pri rozvoji krajiny, a to pri príleve zahraničných investícií, rozvoji obchodu a v oblasti cestovného ruchu.³³

³³ APEC and Vietnam's contribution. [online]. *Political Theory* . 2018. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na internete: <http://lyluanchinhtri.vn/home/en/index.php/international-issues/item/563-apec-and-vietnam%E2%80%99s-contribution.html>

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť zahraničnoobchodné vzťahy Európskej únie s Vietnamom determinované ratifikáciou Dohody o voľnom obchode EÚ s Vietnamom a preskúmať obchodnú spoluprácu Slovenska s Vietnamom. Na dosiahnutie tohto cieľa je nutné charakterizovať zmluvnú základňu, ktorá viedla k vzájomnej liberalizácii obchodnej spolupráce a faktory, ktoré ovplyvňujú vzájomný vývoj zahraničného obchodu. Hlavný cieľ sme rozdelili na nasledovné parciálne ciele:

- hospodárska charakteristika Vietnamu,
- definovanie zmluvnej základne medzi Európskou úniou a Vietnamom,
- charakteristika zahraničnoobchodných vzťahov Európskej únie s Vietnamom pred a po ratifikácií Dohody o voľnom obchode medzi Európskou úniou a Vietnamom,
- analýza zahraničnoobchodných vzťahov Slovenskej republiky s Vietnamom, pomocou vybraných ekonomických ukazovateľov zahraničného obchodu.

Pri písaní záverečnej práce sme využili hlavne metódu zhromažďovania sekundárnych údajov z dostupných zdrojov. Pri vypracovaní záverečnej práce sme čerpali z knižných zdrojov, vedeckých prác slovenských i zahraničných autorov, ale najmä z internetových zdrojov, pretože sme potrebovali získať čo najaktuálnejšie údaje pre skúmanie danej problematiky. Využívali sme predovšetkým oficiálne internetové a štatistické stránky Európskej únie (Európsky parlament, Európska komisia, EUROSTAT), Slovenska a Vietnamu, ministerstiev Slovenskej republiky a Vietnamu a tiež štatistiky World Bank, a ITC. Informácie sme čerpali aj z databáz vedeckých článkov Researchgate.

Z logických metód vedeckého skúmania sme na rozloženie hlavného cieľa na niekoľko parciálnych cieľov použili analýzu a pri následnom skúmaní zahraničnoobchodných vzťahov syntézu a pozorovanie. Ďalej sme využili matematicko-štatistické metódy pri tvorbe a spracovaní tabuliek a grafov, ktoré následne slúžili na komparáciu. Metódu indukcie a dedukcie sme využili pri formulovaní záverečných zistení a načrtnutí perspektív ďalšej spolupráce.

Pri analýze sme využili Index odhalených komparatívnych výhod a Index obchodnej intenzity medzi Vietnamom a Slovenskom. Bázu údajov pri analýze tvorila databáza z Medzinárodného obchodného centra (International Trade Center) s ročnými údajmi o zahraničnom obchode a tovarové členenie podľa klasifikácie HS4.

Na analýzu komparatívnych výhod slovenského zahraničného obchodu s Vietnamom sme využili logaritmickú formu ukazovateľa RCA_{i1} , ktorá nám odhalila, v ktorých tovarových skupinách má Slovensko a Vietnam komparatívnu výhodu, prípadne do akej miery. V prípade, ak hodnota ukazovateľa $RCA_{i1} > 0$, indikuje o existencii odhalenej komparatívnej výhody a naopak, v prípade ak ukazovateľ $RCA_{i1} < 0$, svedčí o nevýhodnosti odhalenej komparatívnej výhody v danej tovarovej skupine.

$$RCA_{i1} = \ln [x_{ij} / m_{ij} : X_j / M_j]$$

kde:

x_{ij} – hodnota vývozu analyzovanej i-tej tovarovej skupiny z krajiny j,

m_{ij} – hodnota dovozu analyzovanej i-tej tovarovej skupiny z krajiny j,

X_j – celková hodnota vývozu z krajiny j,

M_j – celková hodnota dovozu do krajiny j.³⁴

Na to, aby sme posúdili vzájomný obchod medzi Slovenskom a Vietnamom, sme použili index intenzity vzájomného obchodu (Trade Intensity Index – TII).

$$TII_{ij} = (x_{ij}/X_{it})/(x_{wj}/X_{wt})$$

kde:

x_{ij} – hodnota exportu prvej krajiny do druhej krajiny,

x_{wj} – hodnota celkových exportov prvej krajiny do celého sveta,

X_{it} – hodnota svetových exportov do druhej krajiny,

X_{wt} – celková hodnota svetových exportov.

Index TII poukazuje na úroveň obchodnej výmeny medzi skúmanými krajinami. TII dosahuje hodnoty od 0 do $+\infty$. Ak je index väčší ako 1, poukazuje o vysokej obchodnej výmene medzi skúmanými krajinami. Ak je index menší ako 1, ide o nízku obchodnú výmenu.³⁵

³⁴ KAŠŤÁKOVÁ, Elena. Vplyv komparatívnych výhod na prehlbovanie vzájomných zahraničnoobchodných vzťahov Slovenska s Ruskom [online]. In: *Ekonomický časopis*. 2012, vol. 60, no. 07, s. 750. [cit. 2021-04-03]. Dostupné na internete: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=94781>

³⁵ KAŠŤÁKOVÁ, Elena. Intenzita zahraničného obchodu medzi Slovenskom a Ruskom v súčasnom období. [online]. In: *Studia commercialia Bratislavensia*. 2017, no. 37, vol. 10, s. 46. [cit. 2021-04-03]. Dostupné na internete: https://of.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/scb/vydane-cisla/2017-01/scb0117-kastakova.pdf

3 Zahraničnoobchodné vzťahy EÚ a Vietnamu

3.1 Zmluvná základňa obchodných vzťahov EÚ s Vietnamom

Vietnam v roku 1990 nadviazal diplomatické vzťahy s EÚ a odvtedy sa stal jedným z kľúčových partnerov EÚ v juhovýchodnej Ázii. Počas týchto rokov nadviazali rozsiahlu spoluprácu v oblastiach bezpečnostných otázok, regionálnych a globálnych výziev, obchodu, rozvoja a humanitárnej pomoci. EÚ tiež chcela podporiť udržateľný hospodársky rozvoj Vietnamu a pomôcť jeho integrácií do svetového hospodárstva. Zlomový bod nastal v roku 1995, kedy prebehlo podpísanie Rámcovej dohody o spolupráci medzi EÚ a Vietnamom (FCA), ktorá vstúpila do platnosti 1. júna 1996 a ešte viac prehĺbila obchodné vzťahy medzi oboma stranami.³⁶

V roku 2012 EÚ s Vietnamom podpísali novú Rámcovú dohodu medzi EÚ a Vietnamom o komplexnom partnerstve a spolupráci (PCA). Táto dohoda nadobudla účinnosť 1.10.2016 a jej cieľom je podporovať ďalšiu spoluprácu a posilňovanie bilaterálnych vzťahov.³⁷

Nová PCA z roku 2012 rozšírila spoluprácu v oblasti súdnictva a právnej spolupráce, migrácie, ochrany dát, boji proti organizovanému zločinu, vzdelávania, vedy a výskumu, zdravotníctva a hlavne o oblasť ľudských práv a boji proti korupcii, tieto dve oblasti sú najzávažnejším problémom v krajine. Minister zahraničných vecí Vietnamu Pham vyjadril dôležitosť tejto dohody: „*Dohoda prehĺbuje a rozširuje bilaterálnu spoluprácu v oblastiach, ktoré Vietnam potrebuje a EÚ má silné stránky. PCA vytvára dôležité predpoklady pre Vietnam a EÚ pri rokovaniach o dohode o voľnom obchode EVFTA.*“³⁸

Tieto rokovania o dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom začali v roku 2012 a po ôsmich rokoch rokovaní Európsky parlament vo februári roku 2020 ratifikoval Dohodu o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom a Dohodu o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom.

³⁶ Vietnam and the EU. [online]. *European Commission*. 2016. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na internete: https://eeas.europa.eu/delegations/vietnam_en/1897/Vietnam%20and%20the%20EU

³⁷ EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU – Vietnamská socialistická republika. [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a Európskych záležitostí Slovenskej republiky*. 2020. s. 2. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Vietnam++ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>

³⁸ FRAMEWORK AGREEMENT on comprehensive partnership and cooperation between the European Union and its member states, of the one part, and the Socialist republic of Vietnam, of the other part. [online]. 2012. s.87-88. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: <https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pca.pdf>

3.1.1 Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom

Ako neustále rástol trend globalizácie, Európska únia začala uzatvárať niekoľko dohôd o voľnom obchode s tretími krajinami s cieľom podporiť zahraničný obchod a umiestniť sa tak na svetový trh. Podľa Baláža: „*existencia „svetového trhu“ sa stala základným východiskom vzniku celého svetového hospodárstva.*“³⁹ EÚ uzatvárala dohody s rozvinutými ale aj s rozvojovými krajinami a jej pôvodným plánom bolo vytvoriť dohodu o voľnom obchode s celým združením ASEAN. Rokovania o vytvorení tejto dohody sa začali v roku 2007, ale tento proces sa rýchlo pozastavil z dôvodu nemožnosti realizácie takého projektu. Následne sa EÚ rozhodla, že bude rokovať s jednotlivými krajinami ASEAN samostatne. Dvojstranné rokovania najskôr začali so Singapurom, čo bol prvý krok k tomu, aby sa začali aj ďalšie rokovania s ostatnými krajinami ASEAN.⁴⁰

S cieľom urýchliť proces ratifikácie, sa EÚ a Vietnam rozhodli postupovať podľa už prijatého prístupu, ktorý bol použitý pri Dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Singapurom. Pôvodný text rozdelili na dve časti, a to na Dohodu o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom, ktorá obsahuje výlučne právomoci EÚ, a samostatnú Dohodu o ochrane investícií. Keďže EVFTA obsahuje výlučne právomoci EÚ, bolo možné ju rýchlo uzavrieť,⁴¹ ale EVIPA je zmluvou zmiešanej právomoci EÚ, a preto podlieha ratifikácii aj členských štátov. Obe dohody boli oficiálne podpísané dňa 30.6.2019 v hlavnom meste Vietnamu – Hanoji. Európsky parlament neskôr ratifikoval obe dohody dňa 12. februára 2020 a Vietnamské národné zhromaždenie v júni 2020.

EVFTA nadobudla účinnosť 1. augusta 2020. V deň, keď dohoda nadobudla účinnosť, Vietnam zrušil 65 % ciel, ktoré uplatňoval na dovoz z EÚ a zvyšok postupne odstráni počas nasledujúcich desiatich rokov. EÚ od prvého dňa účinnosti dohody odstránila 70 % ciel, ktoré uplatňovala a postupne bude odstraňovať všetky clá na dovoz z Vietnamu v priebehu sedemročného obdobia. Časové ohraničenie je rozdielne z toho dôvodu, že Vietnam patrí medzi rozvojové krajiny, a preto by mal mať viac času, aby sa domáci výrobcovia mali čas prispôbiť. Celkovo dohoda odstráni viac ako 99 % všetkých ciel

³⁹ BALÁŽ, Peter. *Medzinárodné podnikanie: na vlnu globalizujúcej sa svetovej ekonomiky*. 5. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : Sprint dva, 2010. s.31. ISBN 978-80-89393-18-3. [cit. 2021-01-20].

⁴⁰ NAVASARTIAN, Areg. EU – VIETNAM FREE TRADE AGREEMENT: INSIGHTS ON THE SUBSTANTIAL AND PROCEDURAL GUARANTEES FOR LABOUR PROTECTION IN VIETNAM [online]. In: *EUROPEAN PAPERS*. 2020, roč. 5, č. 1, s. 561 – 571. ISSN: 2499-8249. [cit. 2021-01-20]. Dostupné na: https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2020_I_008_Areg_Navasartian.pdf

⁴¹ RUSSEL, Martin. EU – Vietnam free trade agreement. [online]. 2018. s. 7. [cit. 2021-01-22]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628248/EPRS_BRI\(2018\)628248_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628248/EPRS_BRI(2018)628248_EN.pdf)

a zvyšok bude odstránený postupne formou colných kvót s nulovým clom. Aby sa znížili necolné prekážky obchodu Vietnam prisľúbil, že bude používať medzinárodné štandardy pri určovaní technických noriem a nariadení.

Odstránením prekážok sa viac otvoril vietnamský trh a dohoda uľahčuje vstup na trh spoločnostiam z EÚ, ktoré poskytujú služby, ako napríklad bankovníctvo, poisťovníctvo, poštové a kuriérske služby, a pod. Na vietnamskom trhu bude chránených 169 európskych zemepisných označení pôvodu pred napodobeniami a v budúcnosti umožňuje prídanie aj nových označení.⁴²

Tab. 8 Oslobodenie od cla pre vývozcov z EÚ

Oslobodené od 1. dňa účinnosti dohody	Oslobodené po 3 rokoch	Oslobodené po 5 rokoch	Oslobodené po 7 rokoch	Oslobodené po 9 rokoch	Oslobodené po 10 rokoch
<ul style="list-style-type: none"> • Stroje a spotrebiče, • Polovica farmaceutických výrobkov, • Textil, • 70% chemikálií, • Lososy, halibuty, pstruhy, homáre 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemikálie, • Zvyšok druhov rýb 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemikálie, • Mliečne výrobky 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšná polovica farmaceutických výrobkov, • Automobilové súčiastky • Motocykle s motorom $\geq 150 \text{ cm}^3$, • Chemikálie, • Mrazené bravčové mäso, potravinové prípravky, • Vína 	<ul style="list-style-type: none"> • Automobily s veľkými motormi 	<ul style="list-style-type: none"> • Automobily, • Kuracie mäso, • Pivá

Zdroj: vlastné spracovanie podľa GUIDE TO THE EU – VIETNAM TRADE AND INVESTMENT AGREEMENTS. [online]. s. 27 – 35. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf

Tabuľka 8 uvádza, ako bude vyzerat' postupné odstraňovanie ciel jednotlivých výrobkov počas nasledujúcich rokov pre vývozcov z EÚ. Od prvého dňa platnosti dohody sú oslobodené od cla takmer všetky stroje, spotrebiče a taktiež všetky textílie exportované z EÚ. Čo sa týka farmaceutických výrobkov, tie predstavujú vysoký podiel európskeho vývozu do Vietnamu a približne polovica exportu týchto farmaceutických výrobkov bola oslobodených hneď a zvyšok bude liberalizovaný po siedmich rokoch.

⁴² Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom. [online]. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky*. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/obchod/obchodne-vztahy-s-tretimi-krajinami/dohody-eu-s-tretimi-krajinami/dohoda-o-volnom-obchode-medzi-eu-a-vietnamom>

Pokiaľ ide o potravinové výrobky, ako prvé budú liberalizované od cla mliečne výrobky, a to po piatich rokoch, následne mrazené bravčové mäso a potravinové prípravky po siedmich rokoch, a ako posledné, po desiatich rokoch, kuracie mäso. Vietnam následne súhlasil s odstránením cla od prvého dňa pre lososy, halibuty, pstruhy, homáre a ostatné druhy budú oslobodené až po troch rokoch. Nespracované krevety sú oslobodené od cla od prvého dňa účinnosti dohody a pangasius (sumec) bude bez cla po troch rokoch.

Vietnam sa tiež zaviazal, že podmienky pre distribúciu a predaj destilátov nebudú viac obmedzujúce ako doteraz a pri vydávaní licencií pre vína budú dodržiavať určité pravidlá, to znamená, že sa nebudú uplatňovať žiadne diskriminačné obmedzenia. Clá na víno a liehoviny budú liberalizované po siedmich rokoch a na pivo po desiatich rokoch.

Dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré by mali zlepšiť prístup európskych áut na vietnamský trh, pretože to bol jeden z hlavných záujmov pri rokovacom procese dohody. Automobilové súčiastky a motocykle s motormi väčšími ako 150 cm³ budú úplne oslobodené po siedmich rokoch a autá po desiatich rokoch. Okrem tých s väčšími motormi (≥ 3 000 cm³ pre benzínové autá, ≥ 2 500 cm³ pre naftové/dieselové autá), tie budú oslobodené od cla o rok skôr.

Tab. 9 Oslobodenie od cla pre vývozcov z Vietnamu

Oslobodené od 1. dňa účinnosti dohody	Oslobodené po 3 rokoch	Oslobodené po 5 rokoch	Oslobodené po 7 rokoch
<ul style="list-style-type: none"> • Textil, • Obuv, • 50% zlomkovej ryže, • Nespracované krevety 	<ul style="list-style-type: none"> • Textil, • Pangasius (sumec) 	<ul style="list-style-type: none"> • Textil • Zlomková ryža 	<ul style="list-style-type: none"> • Textil • Obuv

Zdroj: vlastné spracovanie podľa GUIDE TO THE EU – VIETNAM TRADE AND INVESTMENT AGREEMENTS. [online]. s. 27 – 35. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf

Tabuľka 9 znázorňuje postupné oslobodenie od cla pre vývozcov z Vietnamu. Textil a obuv sa budú oslobodzovať od ciel EÚ v rôznych intervaloch pre citlivejšie a menej citlivé výrobky. Tie menej citlivé boli oslobodené od cla hneď po nadobudnutí účinnosti dohody, zvyšné sa budú liberalizovať podľa stupňa citlivosti v intervaloch od troch do sedem rokov.

Objem exportu ryže z Vietnamu bude určovaný bezcolnými kvótami a ďalšie výrobky, ktoré získali jednoduchší prístup na trh prostredníctvom bezcolných kvót sú: sladká

kukurica, cesnak, hríby, konzervovaný tuniak, výrobky s vysokým obsahom cukru a maniokový škrob.

Okrem znižovania ciel je dôležité aj uľahčenie obchodu zjednodušením dovozných a vývozných postupov a požiadaviek, čím by sa ušetril čas a peniaze. Z tohto dôvodu sa v dohode EVFTA tiež nachádzajú ustanovenia o clách a uľahčení obchodu, ktorých cieľom je riešiť necolné otázky na hraniciach, bez toho aby boli ohrozené colné kontroly. Dohoda taktiež obsahuje kapitolu o pravidlách pôvodu, kedy po prvýkrát obchodný partner súhlasil v dohode o voľnom obchode s označením pôvodu „Vyrobené v EÚ“ pre nepoľnohospodársky tovar. Medzi hlavné zásady týchto pravidiel pôvodu patrí:

- **Nezmenenie** - táto zásada v podstate znamená, že nezmenené, netransformované alebo neupravené výrobky môžu prechádzať cez tretie krajiny.
- **Kumulácia** – táto zásada funguje na základe bilaterálnej kumulácie, čo znamená, že európsky výrobcovia textilu môžu dodávať látky vietnamským výrobcom odevov s pôvodom v EÚ.
- **Povolenie vrátenia cla** – vývozcovia, ktorí používajú systémy aktívneho zušľacht'ovacieho styku na následný vývoz do Vietnamu alebo do EÚ, môžu požiadať o pozastavenie alebo vrátenie cla v prípade ak vstupy použité pri výrobe nesplnia pravidlá o pôvode.⁴³

Samozrejme, že okrem príležitostí, ktoré dohoda prináša bude Vietnam musieť čeliť aj veľkým výzvam, ako napríklad konkurenčné tlaky na domácom trhu. Obyvatelia Vietnamu totiž preferujú zahraničné výrobky, a preto musí krajina čeliť silnému konkurenčnému tlaku zo strany EÚ, najmä v oblasti automobilov, strojov a zariadení. Zároveň európske firmy majú viac skúseností s riadením a zabezpečujú vyššiu kvalitu, čo je pre vietnamské podniky veľkou výzvou.⁴⁴

Po pandémie by mali obe strany využívať výhody EVFTA pri opätovnom oživovaní ekonomiky a to hlavne vo všetkých odvetviach zameraných na vývoz. Kľúčovú úlohu budú mať obchodné združenia, ktoré by mali zvyšovať povedomie o výhodách, ktoré vyplývajú z dohody EVFTA a prípade potreby poskytnúť poradenstvo. Podľa WTO globálne

⁴³ GUIDE TO THE EU – VIETNAM TRADE AND INVESTMENT AGREEMENTS. [online]. s. 27 – 39. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf

⁴⁴ DUONG, Nguyen Binh. Vietnam – EU Free Trade Agreement: Impact and Policy Implications for Vietnam. [online]. In: *SSRN Electronic Journal*. 2016, s. 18 – 22. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2802488

hodnotové reťazce majú tendenciu byť menej závislé od výrobných centier, ako je Čína, čo je príležitosť pre Vietnam na to, aby zaplnil túto medzeru v dodávateľskom reťazci.⁴⁵

3.1.2 Dohoda o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom

Európsky parlament v roku 2020 schválil aj Dohodu o ochrane investícií medzi EÚ a Vietnamom, ale táto dohoda nadobudne platnosť, až keď ju ratifikujú členské štáty EÚ. K februáru 2021 ju ratifikovalo šesť členských štátov EÚ.⁴⁶

Dohoda garantuje investorom z EÚ nediskriminačné zaobchádzanie pri investovaní vo Vietname, taktiež zabezpečuje vysokú úroveň ochrany investícií pri zachovaní práva EÚ a Vietnamu s cieľom sledovať kategorické požiadavky, ako je ochrana zdravia, bezpečnosti alebo životného prostredia. EVIPA presne definuje, kedy je porušené spravodlivé zaobchádzanie a nové normy uisťujú zahraničných investorov o bezpečnosti pri rozhodovaní o investovaní v určitej krajine. Medzi tieto normy patrí: nediskriminácia, všeobecná záruka spravodlivého zaobchádzania; žiadne vyvlastnenie bez rýchlej a primeranej náhrady; možnosť previesť a vrátiť prostriedky spojené s investíciou; záväzok, že vlády budú rešpektovať svoje vlastné písomné a právne zmluvné záväzky voči investorovi a záväzok nahradiť straty za určitých okolností spojených s vojnou alebo ozbrojeným konfliktom.

Na to, aby boli spoločnosti kvalifikované ako investori, aby sa v nich uplatňovali normy IP, musia vykonávať skutočné obchodné operácie buď v EÚ, alebo vo Vietname. Spory o investíciách budú riešené na základne moderného a reformovaného mechanizmu, ktorý zabezpečuje ochranu investícií platných pre európskych a vietnamských investorov.⁴⁷

Vietnamský trh má veľký potenciál, pretože je atraktívny pre zahraničné investície a EÚ dúfa, že dohoda EVIPA ešte viac zvýši záujem investorov investovať vo Vietname. Na druhej strane, Vietnam môže zjednodušiť vstup EÚ na trhy v širšom regióne juhovýchodnej a východnej Ázie.⁴⁸

EÚ je zároveň dôležitým investorom vo Vietname už od čias, kedy krajina prvýkrát vstúpila na svetový trh a bola otvorenejšia zahraničnému obchodu. Pre európskych

⁴⁵ Vietnam : Deepening International Integration and Implementing the EVFTA. [online]. *World Bank*. 2020. [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/866871589557725251/vietnam-deepening-international-integration-and-implementing-the-evfta>

⁴⁶ Vietnam. [online]. *European Commission* [online]. 2021. [cit. 2021-03-07]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/vietnam/>

⁴⁷ GUIDE TO THE EU-VIETNAM TRADE AND INVESTMENT AGREEMENTS. [online]. 2019, s. 68-71. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf

⁴⁸ Legislative train schedule. [online]. *European Parliament*. 2021. [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-stronger-europe-in-the-world/file-eu-vietnam-ipa>

investorov sú najatraktívnejšie mestá s rozvinutou infraštruktúrou a vysokou koncentráciou obyvateľstva, ako napríklad Ho Či Minovo mesto (833 projektov) a hlavné mesto Hanoj (478 projektov). V roku 2018 malo 24 členských štátov EÚ investičné projekty vo Vietname na čele s Holandskom s kapitálom 9,33 mld. USD a 318 projektmi.⁴⁹

Štatistiky tiež ukázali, že EÚ za prvé tri štvrt'roky investovala do Vietnamu približne 752 mil. USD, čo bolo o 100 mil. USD viac ako pre účinnosťou dohody EVFTA. Taktiež v roku 2020 narástol počet projektov o 180 ako v predchádzajúcom roku.⁵⁰

Ku koncu roka 2020 mali krajiny z EÚ vo Vietname 2 244 projektov s celkovým základným imáním 24,67 mld. USD a niekoľko ďalších projektov investovaných cez tretiu krajinu alebo územie.⁵¹

⁴⁹ GUIDE TO THE EU-VIETNAM TRADE AND INVESTMENT AGREEMENTS [online]. 2019, s. 18-19. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf

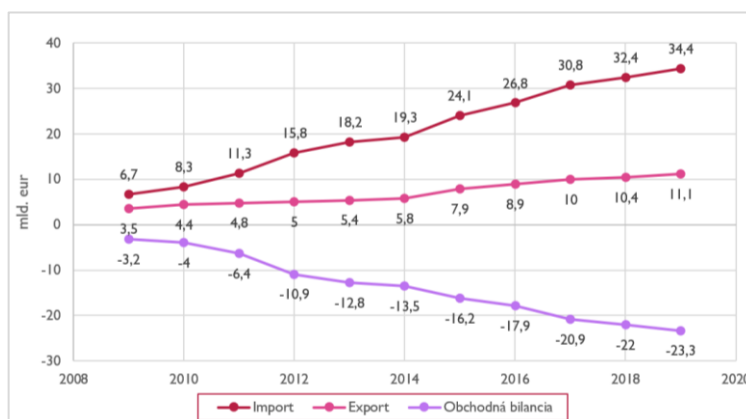
⁵⁰ EVFTA brings first success with plenty more to come. [online]. *VietnamPlus*. 2020. [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://en.vietnamplus.vn/evfta-brings-first-success-with-plenty-more-to-come/193432.vnp>

⁵¹ EVFTA: A win-win opportunity. [online]. *Báo Anh Vietnam*. 2020. [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <https://vietnam.vnnet.vn/english/evfta-a-win-win-opportunity/474617.html>

3.2 Zahraničný obchod Európskej únie a Vietnamu

EÚ má s Vietnamom už roky záporné saldo obchodnej bilancie, čo je možné vidieť aj na grafe 2. Aj keď obchodné vzťahy boli od roku 2009 každým rokom intenzívnejšie, kedy import vzrástol z 6,7 mld. EUR v roku 2009 na 34,4 mld. EUR v roku 2019 a export tiež vzrástol z 3,5 mld. EUR v roku 2009 na 11,1 mld. EUR v roku 2019, tak so silnejúcimi obchodnými vzťahmi sa postupne zvyšovala aj hodnota pasívneho salda, ktorá v roku 2019 dosiahla hodnotu až 23,3 mld. EUR.

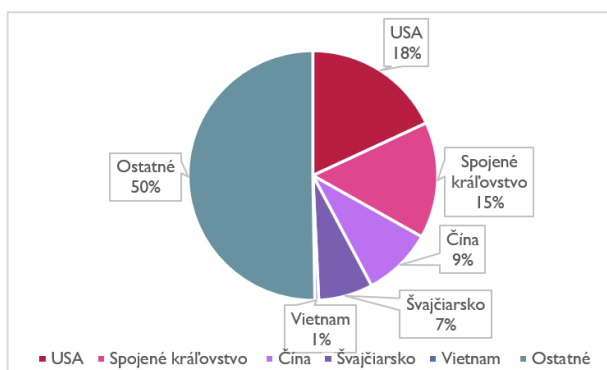
Graf 2 Vývoj zahraničného obchodu medzi EÚ a Vietnamom v rokoch 2009 – 2019 (v mld. USD)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Vietnam-EU - international trade in goods statistics. [online]. EUROSTAT. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Vietnam-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Trade_with_Vietnam_by_Member_State

Graf 2 znázorňuje štyroch najväčších vývozných partnerov EÚ za rok 2019. Na prvom mieste boli USA (18 %), potom nasledovalo Spojené kráľovstvo (15 %), Čína (9 %), Švajčiarsko (7 %) a Vietnam sa nachádzal na 31. mieste (0,5 %) s obratom 11,1 mld. EUR.

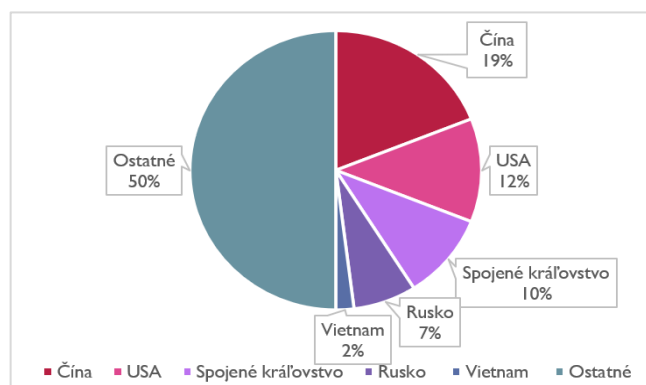
Graf 2 Hlavní obchodní partneri EÚ vo vývoze za rok 2019 (%)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Vietnam-EU – international trade in goods statistics. [online]. EUROSTAT. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Vietnam-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Trade_with_Vietnam_by_Member_State

Graf 4 znázorňuje štyroch najväčších importných partnerov EÚ za rok 2019. Čína (19 %) sa nachádzala na prvom mieste, potom nasledovali USA (12 %), Spojené kráľovstvo (15 %), Rusko (7 %) a Vietnam sa nachádzal na 11. mieste (1,8 %) s obratom 34,4 mld. EUR.

Graf 3 Hlavní obchodní partneri EÚ v dovoze za rok 2019 (%)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Vietnam-EU - international trade in goods statistics. [online]. EUROSTAT. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Vietnam-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Trade_with_Vietnam_by_Member_State

Medzi troch najväčších vývozcov z členských krajín EÚ do Vietnamu patrilo v roku 2019 Nemecko (4 301 mil. EUR), potom nasledovalo Francúzsko (1 621 mil. EUR), Taliansko (1 300 mil. EUR) a Slovensko (29 mil. EUR) sa nachádzalo na 21. mieste.

Najväčšími dovozcami z Vietnamu bolo taktiež Nemecko (7 137 mil. EUR), potom nasledovalo Holandsko (6 164 mil. EUR), Francúzsko (3 865 mil. EUR) a Slovensko (1 019 mil. EUR) sa umiestnilo na 10. priečke.⁵²

Medzi najvýznamnejšie komodity zahraničného obchodu medzi EÚ a Vietnamom parí tovar z oblasti výroby. Tvorí až 90,4 % importu z Vietnamu a 83,8 % exportu z EÚ. Potom nasledujú primárne produkty, ktorých podiel na importe je 9,5 % a na exporte 14,6%.

Uvedená tabuľka 10 poskytuje prehľad o najväčších dovozných tovaroch z Vietnamu do EÚ, podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie (SITC). Je možné vidieť, že stroje a dopravné zariadenie tvoria viac ako polovicu (52,8 %) z celkového importu. Ďalšími významnými položkami sú súčiastky na výrobu s podielom 30,8 %. Potom nasledovali potraviny a živé zvieratá, priemyselné výrobky, chemikálie a s nimi súvisiace produkty.

⁵² Vietnam-EU - international trade in goods statistics. [online]. EUROSTAT. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Vietnam-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Trade_with_Vietnam_by_Member_State

Tab. 10 Top 5 importovaných tovarov z Vietnamu do EÚ v roku 2019

Skupina SITC	Tovar	Hodnota v mil. EUR	Podiel v %
7	Stroje a dopravné zariadenia	18,193	52,8
8	Súčiastky na výrobu	10,623	30,8
0	Potraviny a živé zvieratá	2,942	8,5
6	Priemyselné výrobky	2,077	6,0
5	Chemikálie a s nimi súvisiace produkty	303	0,9

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Trade in goods with Vietnam. [online]. European Commission. 2020. [cit. 2021-03-15]. Dostupné na internete: https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_vietnam_en.pdf

Na druhej strane, tabuľka 11 uvádza prehľad o najväčších exportovaných tovarov z EÚ do Vietnamu, taktiež podľa SITC. Na prvom mieste boli znovu stroje a dopravné zariadenia, ktoré tvorili takmer polovicu (48,1 %) z celkového exportu. Vo Vietname je nedostatok kvalitných farmaceutických výrobkov, ktoré musia dovážať, a preto druhými v poradí boli chemikálie a s nimi súvisiace produkty, ako napríklad lieky, ktoré tvorili 17,6 %. Ďalej nasledovali priemyselné výrobky (10,8 %), súčiastky na výrobu (7,8 %), potraviny a živé zvieratá (7,5 %).

Tab. 11 Top 5 exportovaných tovarov z EÚ do Vietnamu v roku 2019

Skupina SITC	Tovar	Hodnota v mil. EUR	Podiel v %
7	Stroje a dopravné zariadenia	5,335	48,1
5	Chemikálie a s nimi súvisiace produkty	1,957	17,6
6	Priemyselné výrobky	1,198	10,8
8	Súčiastky na výrobu	864	7,8
0	Potraviny a živé zvieratá	830	7,5

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Trade in goods with Vietnam. [online]. European Commission. 2020. [cit. 2021-03-15]. Dostupné na: https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_vietnam_en.pdf

Hneď v prvom mesiaci ako vstúpila dohoda EVFTA do platnosti, vývoz Vietnamu do EÚ sa zvýšil iba okolo 7 percent, potom v druhom mesiaci o 9 percent a v treťom mesiaci o 15 percent. Dovoz Vietnamu z EÚ sa za prvé tri mesiace platnosti dohody EVFTA tiež zvýšil, priemerne okolo 11 percent. V porovnaní s inými dohodami, to bol výrazný nárast,

pretože u iných dohôd iba okolo 2 – 3 percent podnikov dokázalo v prvých rokoch využívať zvýhodnené tarify.⁵³

Celkový dovozný obrat Vietnamu z EÚ dosiahol na konci augusta hodnotu 9,82 mld. USD, z čoho len v auguste dosiahol hodnotu 1,4 mld. USD, čo bolo o 200 mil. USD viac ako priemer za prvých sedem mesiacov roku 2020 a celkový obrat vývozu z Vietnamu do EÚ za prvých osem mesiacov roku 2020 dosiahol 25,92 mld. USD, z čoho len v auguste od platnosti dohody dosiahol tento vývoz hodnotu 3,78 mld. USD. Táto hodnota bola približne o 600 mil. USD vyššia v porovnaní s priemerom za prvých sedem mesiacov roku 2020. Po viac ako mesiaci od nadobudnutia platnosti dohody zaznamenalo niekoľko vietnamských exportných komodít pozitívne zmeny, ako napríklad krevety z Ninh Thuan, káva a marakuja z Gai Lai a ryža z Can Tho. Ďalej mobilné telefóny a súčasti patria k najväčšej skupine vo vývoze z Vietnamu do EÚ a v auguste ich vývozný obrat dosiahol viac ako 1 mld. USD. Aj napriek tomu, že to bol pokles oproti roku 2019 o 17,2 %, stále to predstavovalo 22 % celkového obratu Vietnamu v oblasti vývozu telefónov a komponentov.⁵⁴

V septembri vzrástol vývoz morských plodov o 10 %, v októbri o 12 % a v novembri o 13 % v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2019. Hlavnou hnacou silou v roku 2020 bol vývoz kreviet, ktorý do konca novembra dosiahol obrat okolo 3,5 mld. USD, pričom vývoz kreviet do EÚ dosiahol hodnotu 473 mil. USD, čo bol nárast o 5,2 % v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2019.⁵⁵

Implementáciou dohody EVFTA sa taktiež rozšíria príležitosti pre exportný trh pre textilný priemysel, ale podniky musia najskôr diverzifikovať vývozné trhy, namiesto toho, aby sa sústredili na vybrané trhy ako doteraz. EÚ je po USA už niekoľko rokov jedným z hlavných dovozných trhov vietnamskej obuvi a s účinnosťou dohody EVFTA celkový vývoz obuvi v novembri dosiahol 1,4 mld. USD, čo bol nárast o 0,1 % oproti predchádzajúcemu mesiacu. Zmenami v oblasti vývozu, ktoré priniesla EVFTA sa vytvorili podmienky pre rast obuvníckeho a kabelkového priemyslu v roku 2020 a 2021.⁵⁶

⁵³ EVFTA brings first success with plenty more to come. [online]. *Chanchao*. 2020. [cit. 2021-03-16]. Dostupné na: <https://www.chanchao.com.tw/VietnamPrintPack/newsDetail.asp?sermo=2891>

⁵⁴ Vietnam enjoys US\$3.78 billion in exports to EU since bilateral FTA taking effect. [online]. *Nhandan*. 2020. [cit. 2021-03-17]. Dostupné na: [https://en.nhandan.com.vn/business/item/9105002-vietnam-enjoys-us\\$3-78-billion-in-exports-to-eu-since-bilateral-fta-taking-effect.html](https://en.nhandan.com.vn/business/item/9105002-vietnam-enjoys-us$3-78-billion-in-exports-to-eu-since-bilateral-fta-taking-effect.html)

⁵⁵ Vietnam's products benefited from EVFTA. [online]. *Agribank*. 2020. [cit. 2021-03-18]. Dostupné na: <https://www.agribank.com.vn/en/ve-agribank/tin-tuc/dtl?current=true&urfile=wcm:path:/agbanken/ve-agribank/news/market-news/vietnam-products-benefited-from-evfta>

⁵⁶ THUY, Duong. The Textile, Garment and Footwear industries in the context of the Covid-19 pandemic. The Textile, Garment and Footwear industries in the context of the Covid-19 pandemic [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-03-17]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2020/12/the-textile-garment-and-footwear-industries-in-the-context-of-the-covid-19-pandemic/>

Čo sa týka vietnamského ovocia, to bolo cenovo menej konkurencieschopné ako napríklad ovocie z Thajska, ale dohodou EVFTA vývozcovia očakávajú nárast vývozu ovocia do EÚ o 20 percent. EÚ je zároveň druhým najväčším vývozným trhom s vietnamskou kávou po USA a vývoz kávy do EÚ predstavuje viac ako 42 percent. Ekonómovia predpokladajú, že dohodou o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom sa podiel vietnamskej kávy na trhu EÚ môže zvýšiť.⁵⁷

Celkový vývoz z Vietnamu na európsky trh sa za rok 2020 odhaduje na 34,8 mld. USD. V dôsledku nepriaznivého vplyvu pandémie to bol v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o 2,3 %, ale po piatich mesiacoch účinnosti dohody EVFTA vývoz na európsky trh dosiahol hodnotu 15,38 mld. USD, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2019 nárast okolo 1,6 %. Napríklad, po nadobudnutí dohody sa prvýkrát vietnamská ryža vyvážaná do EÚ predávala za viac ako 1 000 USD za tonu, čo využila spoločnosť Trung High – Tech Agricultural Joint Stock company, ktorá úspešne vyviezla 3 000 ton ryže do Nemecka.

V januári roku 2021 export tovarov do EÚ dosiahol hodnotu 2,8 mld. USD (zvýšenie o 14,8 %) a import z EÚ do Vietnamu dosiahol hodnotu 1,3 mld. USD (zvýšenie o 23,3 %).⁵⁸ V februári tohto roku export tovarov do EÚ predstavoval 6,3 mld. (nárast o 22,7 %) a import z EÚ predstavoval 2,3 mld. USD (nárast o 4,7 %). V priemere za prvé dva mesiace narástol export o 18,75 % a import o 14 % oproti rovnakému obdobi v predošlom roku.⁵⁹

Perspektívy vývoja spolupráce medzi EÚ a Vietnamom

Výhodou dohody EVFTA pre Vietnam je nárast záujmu európskych firiem o hlavné exportné komodity, ako napríklad elektronika, smartfóny, textil a poľnohospodárske produkty. Pre export z EÚ má vysoký potenciál farmaceutický priemysel, keďže Vietnam z vlastnej výroby dokáže uspokojiť iba okolo 50 % svojich potrieb farmaceutických produktov. Podľa dopadovej štúdie Európskej komisie sa odhaduje, že vývoz EÚ do Vietnamu sa do roku 2035 zvýši o viac ako 8 miliárd EUR a vývoz Vietnamu do EÚ vzrastie

⁵⁷ NGUYEN, Hanh. EVFTA creates robust coffee export prospects. EVFTA creates robust coffee export prospects [online]. *VIETNAM ECONOMIC NEWS*. 2020. [cit. 2021-03-18]. Dostupné na: <http://ven.vn/evfta-creates-robust-coffee-export-prospects-43779.html>

⁵⁸ NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Socio-economic situation in January of 2021. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-10]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/02/socio-economic-situation-in-january-of-2021/>

⁵⁹ NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Socio-economic situation in February of 2021 [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/03/socio-economic-situation-in-february-of-2021/>

o 15 miliárd EUR. To zodpovedá v relatívnom vyjadrení nárastu vývozu z EÚ do Vietnamu o takmer 29 % a vývozu z Vietnamu do EÚ o takmer 18 %.⁶⁰

Dohodou EVFTA sa zvyšuje aj konkurencieschopnosť medzi trhmi EÚ a Vietnamom. Príkladom môže byť jednotka najväčšieho vietnamského konglomerátu Vingroup – VinFast, ktorá je prvým plnohodnotným výrobcom domácich automobilov v krajine. Výnimka colných prekážok by mala vytvoriť novú konkurenciu na trhu s automobilmi v EÚ.⁶¹

Nemecko, ako jeden z hlavných obchodných partnerov Vietnamu, je v najlepšej pozícii, aby profitovalo z dohody. Jednou z nemeckých spoločností, ktorá už pôsobí vo Vietname, je B. Braun, výrobca zdravotníckych prístrojov. Torben Minko, výkonný riaditeľ spoločnosti B.Braun vo Vietname a spolupredseda Nemeckej obchodnej asociácie, aj napriek negatívnym vplyvom pandémie vírusu Covid-19 pokladá dohodu EVFTA veľkým míľnikom pre nemecké, ale aj európske spoločnosti. Verí, že táto dohoda významne podporí rast HDP, a to nielen vo Vietname, ale aj v EÚ a Nemecku.⁶² Farmaceutický priemysel má veľké perspektívy do budúcnosti v spolupráci VN a EÚ, pretože je to oblasť, v ktorej má Vietnam veľké nedostatky a krajiny EÚ sú naopak v tejto oblasti vyspelé.

⁶⁰ Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom. [online]. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky*. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na internete: <https://www.mhsr.sk/obchod/obchodne-vztahy-s-tretimi-krajunami/dohody-eu-s-tretimi-krajunami/dohoda-o-volnom-obchode-medzi-eu-a-vietnamom>

⁶¹ LINDERMANN, Lukas – HA, Thanh Do. EVFTA: How Will European and Vietnamese Investors Benefit? [online]. *Vietnam Briefing News*. 2020. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na internete: <https://www.vietnam-briefing.com/news/evfta-how-will-european-vietnamese-investors-benefit.html/>

⁶² EVFTA offers a way to post-pandemic growth. [online]. *Vietnamnews*. 2020. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na internete: <https://vietnamnews.vn/economy/771703/evfta-offers-a-way-to-post-pandemic-growth.html>

3.3. Zahraničnoobchodné vzťahy Slovenskej republiky s Vietnamom

Slovensko je významným partnerom Vietnamu už od čias, kedy Československo ponúklo pomocnú ruku Vietnamu a množstvo vietnamských občanov malo možnosť získať vzdelanie na slovenských vysokých školách. Títo občania pracujú na významných postoch vo vietnamskej štátnej správe, ale aj v súkromnom sektore.⁶³ Ako príklad môžeme uviesť bývalého podpredsedu vlády Vietnamu a súčasného predsedu vietnamského parlamentu Vuong Dinh Hue, ktorý v rokoch 1987 – 1990 študoval na Ekonomickej univerzite v Bratislave.⁶⁴

Vietnam a Slovensko už od nadviazania diplomatických vzťahov v roku 1950 neustále upevňujú a rozvíjajú svoj priateľský vzťah. K 20.1.2020 malo Slovensko vo Vietname 12 projektov s celkovým investovaným kapitálom v hodnote 140,8 mil. USD.⁶⁵

Pri rozvoji ekonomických vzťahov medzi Slovenskom a Vietnamom boli dôležité rôzne dohody, ako napríklad Dohoda medzi SR a VSR o hospodárskej spolupráci (November 2006) a ďalšie, ktoré umožnili voľnejšie obchodovanie, ako Dohoda medzi SR a VSR o zamedzení dvojitého zdanenia (Október 2008) a Dohoda medzi SR a VSR o vzájomnej podpore a ochrane investícií (December 2009).⁶⁶ K ďalšej spolupráci by mala prispieť aj dohoda EVFTA, keďže ako člen EÚ bude Slovensko tiež čerpať výhody z tejto dohody. Vďaka odstráneniu takmer všetkých ciel a zníženiu transakčných nákladov sa vytvárajú významné príležitosti pre podniky z oboch krajín.

K zintenzívneniu obchodných vzťahov prispievajú aktivity vlády, inštitúcií a subjektov na podporu zahraničného obchodu na Slovensku aj vo Vietname, ako napríklad Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO), ktorá organizuje obchodné fóra a podnikateľské misie doma aj vo Vietname. Ďalšími významnými subjektmi sú Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK) v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Veľvyslanectvo Vietnamskej socialistickej republiky, Vietnamská obchodná a priemyselná komora (VCCI), Slovensko-Vietnamská obchodná komora, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania a EXIMBANKY SR.

⁶³ Vzťahy medzi SR a Vietnamom budú intenzívnejšie. [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR*. 2012. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: https://www.mzv.sk/aktuality/detail/-/asset_publisher/IwIppvnScIPx/content/vztahy-medzi-sr-a-vietnamom-budu-intenzivnejšie/10182

⁶⁴ Podpredseda vlády Vietnamu navštívil svoju alma mater. [online]. 2017. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: <https://euba.sk/aktivity-a-media/aktuality/1113-podpredseda-vlady-vietnamu-navstivil-svoju-alma-mater>

⁶⁵ 70 năm quan hệ hữu nghị truyền thống giữa Việt Nam và Slovakia. [online]. *Vietnam News Agency*. 2020. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <https://infographics.vn/70-nam-quan-he-huu-nghi-truyen-thong-giua-viet-nam-va-slovakia/15105.vna>

⁶⁶ EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU Vietnamská socialistická republika. [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a Európskych záležitostí Slovenskej republiky*. 2020. s. 20. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Vietnam++ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie++terit%C3%B3riu+2020>

Vietnam patrí k najvýznamnejším obchodným partnerom Slovenska v regióne juhovýchodnej Ázie a v oblasti hospodárstva je Slovensko dlhodobo druhým najväčším obchodným partnerom Vietnamu v strednej a východnej Európe. Saldo obchodnej bilancie Slovenska s Vietnamom je vysoko pasívne, a to z dôvodu nárastu importu z Vietnamu. To sa viaže hlavne s presunom tovární z Číny a Južnej Kórey do Vietnamu, ktoré vyrábajú komponenty pre firmy pôsobiace na Slovensku, ako napríklad Samsung (Galanta, Voderady), Foxconn (Nitra) a spoločnosť FPT Software v košickej IT Valley.⁶⁷

Počas podnikateľskej misie organizovanej agentúrou SARIO v roku 2016 boli podpísané významné zmluvy a memoranda medzi slovenskými a vietnamskými firmami:

- Slovenská investičná spoločnosť Slavia Capital Group a. s. s vietnamskou národnou poštovou a telekomunikačnou spoločnosťou VNPT (oblasť IKT),
- Gratex International a. s. (oblasť elektronizácie štátnej správy),
- Vuje a. s. (oblasť jadrovej energetiky),
- Stroje s. r. o. (oblasť modernizácie verejného osvetlenia LED technológiou).

O ďalších spoluprákach rokujú slovenské spoločnosti hlavne v oblasti meteorológie, high – tech, médií a v oblasti obchodu s potravinami a drevom. Tieto projekty medzi oboma krajinami podporuje Exportno-importná banka SR a Investičná a rozvojová banka Vietnamu (BIDV).⁶⁸

Počas obchodného fóra v roku 2017, slovenská spoločnosť Asseco Central Europe podpísala memorandum o spolupráci na dodávku inteligentného verejného osvetlenia. Je to jeden z najväčších projektov výmeny verejného osvetlenia na svete. Tento projekt významne zníži spotrebu elektrickej energie a zvýši kvalitu osvetlenia.⁶⁹

Posledná podnikateľská misia pred vypuknutím pandémie Covid-19 sa konala na prelome mája a júna roku 2019. Cieľom tejto misie bolo nadviazať obchodné kontakty a preskúmať možnosti exportu výrobkov, resp. služieb do daného teritória. Zameriavali sa

⁶⁷ L. Parížek: „Vynikajúce vzťahy Vietnamu a Slovenska prinášajú dvojciferný rast obchodnej bilancie“ [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR*. 2017. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: https://www.mzv.sk/aktuality/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnSciPx/content/1-parizek-vynikajuce-vztahy-vietnamu-a-slovenska-prinasaju-dvojciferny-rast-obchodnej-bilancie-/10182

⁶⁸ Do Vietnamu majú slovenské firmy dvere otvorené. [online]. *SARIO*. 2016. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na: <https://www.sario.sk/sk/novinky/do-vietnamu-maju-slovenske-firmy-dvere-otvorene>

⁶⁹ Slovenskí podnikatelia môžu nájsť významných partnerov na trhu v ázijských krajinách. [online]. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky*. 2017. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/press/slovenski-podnikatelia-mozu-najst-vyznamnych-partnerov-na-trhu-v-azijskych-krajinach>

hlavne na odvetvia separácie a recyklácie odpadov, výrobu energií z obnoviteľných zdrojov, riešenia na úsporu energie, elektromobily, smart cities, drevársky priemysel a ďalšie.⁷⁰

3.3.1. Zahraničný obchod Slovenskej republiky a Vietnamu

Vietnam je 9. najväčším obchodným partnerom Slovenska mimo EÚ a vďaka úzkym obchodným vzťahom je Slovensko vstupnou bránou Vietnamu na trh EÚ. Obchodná dohoda medzi EÚ a Vietnamom tieto vzťahy ešte viac posilní, uľahčí firmám vstup na trh a zníži náklady. Celkový podiel spoločností rôznych veľkostí vyvážajúcich služby a tovar do Vietnamu z EÚ je 77 %, z čoho 95 firiem je zo Slovenska.⁷¹

Tabuľka 12 znázorňuje, že obchodná bilancia medzi Slovenskom a Vietnamom je dlhodobo výrazne pasívna. Už v roku 2009 bola obchodná bilancia záporná v hodnote 103 mil. USD, a to sa každým rokom stupňovalo a v roku 2019 sa táto pasívna bilancia vyšplhala až na hodnotu 2,01 mld. USD.

Export zo Slovenska do Vietnamu v roku 2019 predstavoval 49,7 mil. USD, pričom import z Vietnamu na Slovensko predstavoval až 2,06 mld. USD.

Tab. 12 Vývoj zahraničného obchodu medzi SR a VN (v mil. EUR), roky 2009 – 2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Export	17	21,3	20	27,5	23,9	45,8	30,2	50	59,5	45,9	49,7
Import	120	172	222	397	769	1 260	898	1 150	1 890	2 370	2 060
Obrat	137	193,3	242	424,5	792,9	1 306	928,2	1 200	1 950	2 416	2 110
Saldo obchodnej bilancie	-103	-150,7	-202	-369,5	-745,1	-1 214,20	-867,8	-1100	-1 830,50	-2324,1	-2010,3

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z *OECD* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/vnm/partner/svk>

Vývoz a dovoz medzi Slovenskom a Vietnamom je zložený hlavne z komodít priemyselného odvetvia a textilného odvetvia, čo je možné vidieť v tabuľkách 13 a 14, kde sú zobrazené najvýznamnejšie položky vývozu a dovozu medzi oboma krajinami v rokoch 2018 – 2019.

⁷⁰ Podnikateľská misia do Vietnamu. [online]. *SARIO*. 2019. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na: <https://www.sario.sk/sk/projekty-podujatia/podnikatelska-misia-do-vietnamu>

⁷¹ Slovakia : EU-Vietnam in your town. [online]. Trade - European Commission. 2020. [cit. 2021-03-26]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-vietnam-agreement/eu-vietnam-in-your-town/slovakia_en.htm

V roku 2019 najviac dovážali (tab. 13) elektrické stroje a zariadenia na vysielanie (prístroje na záznam zvuku, obrazu a ich súčasti) - 1,43 mld. USD, obuv a podobné produkty - 244 mil. USD, stroje a zariadenia (počítače, telefóny, obrazovky) – 221 mil. USD, nástroje a prístroje (optické, fotografické, chemické) – 83,8 mil. USD a textil a textilné doplnky (okrem pletených a háčkovaných) – 13,5 mil. USD. V porovnaní s rokom 2018 dovoz všetkých položiek narastal, s výnimkou optických, fotografických a chemických prístrojov. Najväčší nárast zaznamenali stroje a zariadenia, počítače, telefóny a LCD obrazovky.

Tab. 13 Najvýznamnejšie položky dovozu z VN do SR v mil. USD

Položky dovozu do SR z VN	Dovoz 2018	Podiel %	Dovoz 2019	Podiel %
Elektrické stroje a zariadenia na vysielanie; prístroje na záznam zvuku, obrazu a ich súčasti	1 620	68,1	1 430	69,5
Obuv a podobné produkty	278	11,7	244	11,8
Stroje a zariadenia; počítače, telefóny, LCD obrazovky	227	9,56	221	10,7
Optické, fotografické, chemické nástroje a prístroje	163	6,86	83,8	4,07
Textil a textilné doplnky okrem pletených a háčkovaných	16,1	0,68	13,5	0,65

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z *OECD* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na internete: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/vnm/partner/svk>

Ďalej v tabuľke 14 je možné vidieť najvýznamnejšie položky vývozu zo SR do VN podľa 2-miestneho harmonizovaného systému. Najviac vyvážené položky v roku 2019 boli stroje a zariadenia (počítače, telefóny, obrazovky) – 14,7 mil. USD, surové kože a kožky (iné ako kožušiny) a koža – 6,47 mil. USD, vozidlá a ich súčasti – 5,18 mil. USD, elektrické stroje a zariadenia na vysielanie; prístroje na záznam zvuku, obrazu a ich súčasti – 4,58 mil. USD a nástroje a prístroje (optické, fotografické, chemické) – 3,48 mil. USD. V porovnaní s rokom 2018 vývoz zo Slovenska mal klesajúci charakter okrem optických, fotografických a chemických prístrojov. Výrazný nárast ale nastal v oblasti položiek vozidiel a ich súčastí, z dôvodu rastúceho automobilového priemyslu vo Vietname.

Tab. 14 Najvýznamnejšie položky vývozu zo SR do VN v mil. USD

Položky vývozu zo SR do VN	Vývoz 2018	Podiel %	Vývoz 2019	Podiel %
Stroje a zariadenia; počítače, telefóny, obrazovky	20,2	44,1	14,7	29,60
Surové kože a kožky (iné ako kožušiny) a koža	6,3	13,8	6,47	13
Vozidlá a ich súčasti	1,52	3,31	5,18	10,4
Elektrické stroje a zariadenia na vysielanie; prístroje na záznam zvuku, obrazu a ich súčasti	6,3	13,7	4,58	9,23
Optické, fotografické, chemické nástroje a prístroje	2,26	4,92	3,48	7

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z *OECD* [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na internete: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/vnm/partner/svk>

Podľa 4-miestneho harmonizovaného systému boli hlavné položky dovozu v roku 2019 z Vietnamu na Slovensko vysielacie zariadenia (868 mil. USD), vysielacie doplnky (377 mil. USD), počítače (188 mil. USD). Na druhej strane, hlavné položky vývozu v roku 2019 podľa 4-miestneho harmonizovaného systému zo Slovenska do Vietnamu boli opálené konské a hovädzie kože (6,31 mil. USD), detonačné poistky (4,31 mil. USD) a automobily (3,63 mil. USD).⁷²

Údaje o dosiahnutých komparatívnych výhodách sú uvedené v tabuľke 15 a tabuľke 16. Podľa výsledkov hodnotenia ukazovateľov RCA_{i1} má Slovensko vo vzájomnom obchode s Vietnamom až 6 konkurenčných výhod z 10 komodít, a to okrem elektrických strojov a ich častí, železa a ocele, odevov a obuvi. Ako môžeme vidieť podľa indexu – surové kože a kožky (iné ako kožušiny) a koža tvoria najväčšiu komparatívnu výhodu Slovenska v obchode s Vietnamom. Aj napriek tomu, že Slovensko má v týchto komoditných skupinách odkrytú komparatívnu výhodu, z výsledkov uvedených v tabuľke 15 je možné vidieť, že intenzita daných výhod má asymetrický charakter. Rast je možné pozorovať v oblasti technologicky náročných výrobkov, ako sú stroje, mechanické zariadenia, jadrové reaktory, kotly ich častí a súčastí, ktoré majú rastúci charakter. Je to perspektívna oblasť vzájomných obchodných vzťahov.

⁷² OEC. [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/vnm/partner/svk>

Tab. 15 Index odhalených komparatívnych výhod Slovenska s Vietnamom v období rokov 2012 – 2019

Index odhalených komp.výhod		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HS4	Komodity/Rok								
	Dovoz SR z VN (v tis.USD)	619 108	1 724 314	2 527 113	2 528 425	3 215 530	4 441 706	5 408 207	4 658 632
	Vývoz zo SR do VN (v tis.USD)	17 105	14 765	31 896	24 231	40 416	44 668	31 855	38 342
85	Elektrické stroje, prístroje a ich časti a súčasti; prístroje na záznam a reprodukciu zvuku, televízia ...	237 413	1 070 142	1 656 167	1 875 404	2 534 635	3 596 471	4 535 435	3 961 090
		415	1 015	1 718	1 220	2 399	6 602	4 608	4 260
RCA		0,06	0,11	0,08	0,07	0,08	0,18	0,17	0,13
84	Stroje, mechanické zariadenia, jadrové reaktory, kotly; ich časti a súčasti	142 582	384 536	539 408	366 297	325 868	383 409	360 787	278 404
		7 618	2 234	12 945	7 028	5 271	12 755	10 321	11 107
		1,93	0,68	1,90	2,00	1,29	3,31	4,86	4,85
RCA		1,93	0,68	1,90	2,00	1,29	3,31	4,86	4,85
39	Plasty a výrobky z nich	665	1 545	2 181	6 750	9 054	11 196	17 096	8 252
		474	574	489	929	1 093	758	553	795
		25,80	43,39	17,76	14,36	9,60	6,73	5,49	11,71
RCA		25,80	43,39	17,76	14,36	9,60	6,73	5,49	11,71
72	Železo a oceľ	1	32	153	93	4	40	138	278
		0	0	0	0	0	1	0	0
		0	0	0	0	0	2,49	0	0
RCA		0	0	0	0	0	2,49	0	0
90	Optické, fotografické, kinematografické, meracie, kontrolné, lekárske alebo chirurgické zariadenia	1 308	1 119	4 643	2 377	66 846	115 731	111 367	23 646
		79	281	588	967	749	780	1 963	3 320
		2,19	29,33	10,03	42,45	0,89	0,67	2,99	17,06
RCA		2,19	29,33	10,03	42,45	0,89	0,67	2,99	17,06
87	Vozidlá iné ako železničné alebo električkové koľajové vozidlá a ich časti, súčasti a príslušenstvo	4 883	2 708	794	69	1 834	2 265	2 526	2 121
		2 562	0	3 744	4 566	13 171	5 848	924	3 967
		18,99	0	373,60	6905,03	571,37	256,74	62,10	227,25
RCA		18,99	0	373,60	6905,03	571,37	256,74	62,10	227,25
44	Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie	191	202	256	147	413	203	200	210
		15	0	373	435	192	117	30	86
		2,84	0	115,44	308,78	36,99	57,31	25,47	49,76
RCA		2,84	0	115,44	308,78	36,99	57,31	25,47	49,76
62	Odevy a odevné doplnky, iné ako pletené alebo háčované	16 748	21 508	19 665	26 133	23 999	20 783	20 585	17 772
		0	0	129	266	402	347	126	54
		0	0	0,52	1,06	1,33	1,66	1,04	0,37
RCA		0	0	0,52	1,06	1,33	1,66	1,04	0,37
64	Obuv, gamaše a podobné výrobky; časti týchto výrobkov	179 307	199 268	263 865	213 637	203 231	230 112	272 096	292 475
		354	0	316	163	326	184	241	198
		0,07	0	0,09	0,08	0,13	0,08	0,15	0,08
RCA		0,07	0	0,09	0,08	0,13	0,08	0,15	0,08
41	Surové kože a kožky (iné ako kožušiny) a koža	212	283	76	212	101	303	2 832	376
		3 819	0	4 404	3 613	9 165	8 395	6 659	6 821
		652,01	0	4591,16	1778,32	7219,55	2755,06	399,20	2204,16
RCA		652,01	0	4591,16	1778,32	7219,55	2755,06	399,20	2204,16

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z ITC. [online]. *Trade map*. [cit. 2021-03-30]. Dostupné na: <https://www.trademap.org/Index.aspx>

Čo sa týka vietnamského zahraničného obchodu so Slovenskom (Tab. 16), má Vietnam odkryté komparatívne výhody podľa HS4 v komoditách, ako sú elektrické stroje, prístroje a ich časti a súčasti. Dôvodom je, že čínske a juhokórejské spoločnosti, ako napríklad Samsung, sa nachádzajú vo Vietname, ktoré následne dovážajú tovar na Slovensko. Silnú komparatívnu výhodu má Vietnam hlavne v trhových položkách. Narastajúci charakter majú položky optických, fotografických alebo lekárskeho zariadení, zatiaľ čo v oblasti odevov a odevných doplnkov má, naopak, klesajúci charakter.

Tab. 16 Index odhalených komparatívnych výhod Vietnamu so Slovenskom v období rokov 2012 – 2019

Index odhalených komp.výhod		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HS4	Komodity/Rok								
	Dovoz VN zo SR (v tis.USD)	16 484	15 426	28 259	18 091	32 313	35 614	43 238	44 465
	Vývoz z VN do SR (v tis.USD)	290 935	391 941	370 489	275 551	416 721	703 322	1 028 175	912 881
85	Elektrické stroje, prístroje a ich časti a súčasti; prístroje na záznam a reprodukciu zvuku, televízia ...	1 033	962	1 152	1 796	1 701	3 036	3 890	4 115
		26 887	74 301	56 686	87 749	188 690	240 371	642 230	600 387
RCA		1,47	3,04	3,75	3,21	8,60	4,01	6,94	7,11
84	Stroje, mechanické zariadenia, jadrové reaktory, kotly; ich časti a súčasti	4 955	2 217	8 966	5 570	4 224	13 360	16 912	9 097
		105 766	129 744	103 130	6 504	2 929	3 569	4 078	2 131
RCA		1,21	2,30	0,88	0,08	0,05	0,01	0,01	0,01
39	Plasty a výrobky z nich	663	755	458	551	472	654	762	964
		1 165	982	550	95	212	277	151	169
RCA		0,10	0,05	0,09	0,01	0,03	0,02	0,01	0,01
72	Železo a oceľ	0	0	0	4	0	1	36	0
		152	0	0	0	0	11	0	0
RCA		0	0	0	0	0	0,56	0	0
90	Optické, fotografické, kinematografické, meracie, kontrolné, lekárske alebo chirurgické zariadenia	1 069	438	1 192	815	801	496	1 349	1 857
		167	183	289	233	46 911	256 946	165 044	88 211
RCA		0,01	0,02	0,02	0,02	4,54	26,23	5,15	2,31
87	Vozidlá iné ako železničné alebo električkové koľajové vozidlá a ich časti, súčasti a príslušenstvo	2 890	2 887	4 698	3 469	17 005	7 201	11 505	16 042
		72	176	860	2 135	1 162	86	167	460
RCA		0,0014	0,0024	0,0140	0,0404	0,0053	0,0006	0,0006	0,0014
44	Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie	2 573	4 256	3 900	668	89	49	0	35
		5	56	180	151	119	107	94	94
RCA		0,00	0,00	0,00	0,01	0,10	0,11	0,00	0,13
62	Odevy a odevné doplnky, iné ako pletené alebo háčkované	30	71	122	97	118	137	127	144
		10 509	10 963	3 818	3 113	2 468	1 322	694	213
RCA		19,85	6,08	2,39	2,11	1,62	0,49	0,23	0,07
64	Obuv, gamaše a podobné výrobky; časti týchto výrobkov	131	179	198	71	75	116	295	217
		135 251	167 480	195 492	167 215	164 128	170 117	182 512	194 277
RCA		58,50	36,82	75,31	154,62	169,69	74,26	26,02	43,61
41	Surové kože a kožky (iné ako kožušiny) a koža	54	103	35	12	38	641	1 062	420
		0	0	1 043	848	957	416	623	789
RCA		0	0	2,27	4,64	1,95	0,03	0,02	0,09

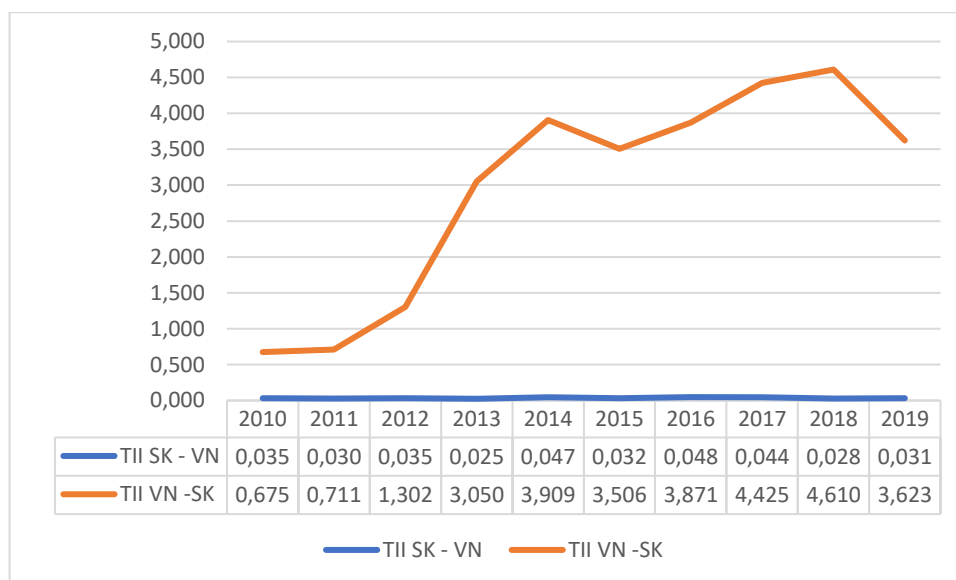
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z ITC. [online]. *Trade map*. [cit. 2021-03-30]. Dostupné na: <https://www.trademap.org/Index.aspx>

Ako je možné vidieť na grafe 5 vývoj zahraničnej výmeny medzi Slovenskom a Vietnamom má nerovnomerný charakter a dosahoval veľmi nízke hodnoty, pretože štruktúra slovenského vývozu a dovozu s Vietnamom značí vysokú závislosť Slovenska od dovozu z Vietnamu.

Z grafu vyplýva, že Index obchodnej intenzity Vietnamu so Slovenskom v rokoch 2010 – 2018 má rastúci charakter. V rokoch 2010 a 2011 mal síce tento index hodnotu nižšiu ako 1, ale v období rokov 2012 – 2018 začal tento index naberať rastúci charakter

a dosahoval hodnoty od 1 po viac ako 4. To značí o vysokej úrovni exportnej aktivity vietnamských vývozcov smerom na Slovensko.

Graf 5 Index obchodnej intenzity Slovenska s Vietnamom za roky 2010 – 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z ITC. [online]. *Trade map*. [cit. 2021-03-30]. Dostupné na: <https://www.trademap.org/Index.aspx>

Na druhej strane, na základe výsledkov možno zhodnotiť, že v rokoch 2010 – 2019 dosahoval Index obchodnej intenzity Slovenska s Vietnamom veľmi nízke hodnoty. Čo sa týka obchodnej intenzity SK – VN, hodnoty indexu boli nižšie ako 1, čo značí, že Slovensko nie je významným obchodným partnerom Vietnamu a hovorí o slabej exportnej aktivite slovenských vývozcov smerujúcich do Vietnamu.

4 Diskusia

Vietnam je síce rozvojová krajina, ale už po niekoľko rokov dosahuje ekonomický rast, o čom svedčí aj pozitívny rast HDP v období rokov 2011-2019, kedy sa ročne zvyšoval v priemere o 6,3 %. V roku 2020 mala pandémia Covid-19 negatívny dopad na svetovú ekonomiku a to sa odrazilo aj na raste hospodárstva Vietnamu, kedy HDP vzrástol len o 2,91 %. Napriek všetkým ťažkostiam si krajina dokázala udržať pozitívny rast HDP a pomocou proaktívnej cenovej politiky udržiavala infláciu v krajine na minime. Rast hospodárstva krajiny bol v roku 2020 možný aj vďaka investičným projektom, ktoré boli schválené ešte začiatkom roka. Najvýznamnejší projekt bol od singapurskej spoločnosti Delta Offshore Energy, ktorá postavila novú elektráreň na skvapalnený zemný plyn v provincii Bac Lieu, v hodnote približne 4 mld. USD.

Vietnam taktiež zavádza niekoľko liberalizujúcich zmien a aktívne nadväzuje obchodné vzťahy s inými krajinami v podobe integračných zoskupení alebo preferenčných dohôd, následkom čoho rastie objem dovozu a vývozu do iných krajín. Najdôležitejší obchodní partneri Vietnamu sú hlavne okolité krajiny ako Čína, členské krajiny ASEAN, Japonsko, Južná Kórea, ale patria tam aj USA a Európska únia.

Vietnam a EÚ majú spolu už dlhoročné obchodné vzťahy a 1. augusta 2020 vstúpila do platnosti Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom. Od vstupu Vietnamu do WTO je táto dohoda ďalším významným medzníkom v rozvoji krajiny a v hlbšej integrácii do medzinárodného hospodárstva. Prostredníctvom tejto dohody sa zjednodušia podmienky obchodu a Vietnam tak môže vyvážať do EÚ tovar, ktorý EÚ nevyrába alebo neprodukuje, ako napríklad ryža, káva, produkty rybolovu alebo tropické ovocie. Na druhej strane môže dovážať výrobky z EÚ, ktoré krajina nevyrába alebo ich má nedostatok, ako napríklad stroje alebo farmaceutické výrobky. Okrem výhod sa môžu vyskytnúť aj neočakávané výzvy, ako napríklad rýchla zmena výroby vietnamských spoločností, na ktorú nemusí byť dostupný dostatok kvalifikovanej pracovnej sily alebo dostatočne rozvinutá infraštruktúra.

Spolupráca EÚ a Vietnamu sa zintenzívnila hneď v prvý mesiac ako vstúpila dohoda EVFTA do platnosti, keď len v auguste dosiahol dovozný obrat Vietnamu z EÚ hodnotu 1,4 mld. USD, čo bolo o 200 mil. USD viac ako priemer za prvých sedem mesiacov roku 2020. Pozitívne zmeny zaznamenali vietnamské exportné komodity ako krevety a ryža. Celkový vývoz z Vietnamu na európsky trh sa za rok 2020 odhaduje na 34,8 mld. USD, a aj napriek tomu, že to bol pokles o 2,3 %, tak v období piatich mesiacoch účinnosti dohody vývoz na

európsky trh dosiahol hodnotu 15,38 mld. USD, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2019 nárast okolo 1,6 %.

Problémom je, že Európska únia má s Vietnamom dlhodobu pasívnu saldo obchodnej bilancie, ktoré v roku 2019 dosiahlo hodnotu až 23,3 mld. EUR. To značí, že import z Vietnamu vo veľkej miere presahuje export. Hlavným dôvodom je to, že Vietnam importuje časti a súčiastky telefónov, elektronických výrobkov a počítačov hlavne z okolitých krajín, ako sú Južná Kórea, Čína, Japonsko. Tieto súčiastky spracuje na hotové výrobky, ktoré následne vyváža na trh EÚ. Na druhej strane, vo Vietname je nedostatok kvalitných farmaceutických výrobkov, ktoré musia dovážať, a to práve z EÚ. Ďalej medzi významné komodity dovozu z EÚ sú stroje a dopravné zariadenia, ktoré v roku 2019 tvorili takmer polovicu z celkového exportu z EÚ do Vietnamu.

Vo Vietname je mnoho spoločností z okolitých krajín a vyspelých štátov sveta, no napriek tomu vietnamský trh stále prináša mnoho obchodných príležitostí aj pre slovenské firmy. Výhodou Slovenska je členstvo v EÚ a v eurozóne, keďže z pohľadu vietnamských podnikateľov majú zahraničné firmy lepšiu kvalitu a viac znalostí. Nevýhodou ale môže byť geografická vzdialenosť medzi Vietnamom a Slovenskom.

Výsledky hodnotenia analýzy komparatívnych výhod slovenského zahraničného obchodu s Vietnamom ukázali, že medzi najperspektívnejšie oblasti spolupráce patria hlavne technologicky náročné výrobky, ako sú stroje, mechanické zariadenia a jadrové reaktory; plasty a výrobky z nich; optické, fotografické, kinematografické, meracie, kontrolné a zdravotné zariadenia; surové kože, kožky (iné ako kožušiny) a koža. Slovensko má predovšetkým silnú komparatívnu výhodu v komoditách, ako sú vozidlá (iné ako železničné alebo električkové koľajové vozidlá) a ich časti, súčasti a príslušenstvo.

Ďalšie perspektívne oblasti kde by Slovensko mohlo spolupracovať s Vietnamom, sú napríklad aj farmaceutický priemysel alebo oblasť vzdelávania, pretože Vietnam má v týchto oblastiach nedostatky a slovenské spoločnosti by túto skutočnosť mohli využiť vo svoj prospech. Slovensko má tiež znalosti v oblasti informačných technológií, ktoré sú v dnešnej dobe potrebné a Vietnamu by to pomohlo k ďalšiemu rozvoju krajiny. Čo sa týka vietnamského zahraničného obchodu so Slovenskom, najperspektívnejšie oblasti spolupráce sú položky optických, fotografických alebo zdravotných zariadení; obuvi a podobných výrobkov; elektrických strojov, prístrojov a ich časti a súčasti.

Na základe hodnotenia Indexu obchodnej intenzity sme zistili, že Slovensko nie je významným obchodným partnerom Vietnamu, ale na druhej strane výsledky značia o vysokej závislosti Slovenska od dovozu z Vietnamu.

Záver

Vietnam prešiel mnohým štrukturálnymi zmenami od zavedenia reforiem Doi moi v roku 1986, kedy sa krajina zmenila z centrálne plánovanej ekonomiky na ekonomiku otvorenú. Vietnam sa začal viac integrovať do medzinárodného obchodu a rozvíjal obchodné vzťahy s okolitými krajinami. Za posledných tridsať rokov v krajine došlo k výraznému sociálnemu a hospodárskemu rastu, výsledkom čoho je stály rast HDP.

Pri rozvoji krajiny boli už v minulosti dôležité zahraničné investície, prostredníctvom ktorých získal potrebný kapitál, technológie a odborné znalosti. Vietnam tiež vytvára vhodné podmienky pre realizáciu investícií a patrí k najatraktívnejším krajinám juhovýchodnej Ázie. Medzi dôvody patria lacnejšia pracovná sila, nižšie ceny nájmu, rýchly rast populácie a nízke náklady na výstavbu nových priemyselných oblastí.

Na druhej strane, Vietnam čelí problémom s nízkou kvalitou pracovnej sily, kedy pracovníci často nie sú technicky vyškolení, čo vytvára bariéry hlavne pri implementácii nových technologických trendov. Ďalšou prekážkou je nedostatočná infraštruktúra v menej rozvinutých častiach krajiny, čo spôsobuje problémy pri preprave potrebných materiálov alebo strojov. Najdôležitejšou oblasťou, ktorá potrebuje neodkladné riešenie je vysoká úroveň korupcie prítomná v krajine.

Vietnam je exportne orientovaná krajina a export do iných krajín každým rokom narastá. V roku 2010 tvoril export krajiny 72,24 mld. USD a do roku 2019 sa táto hodnota zvýšila až na 264,20 mld. USD. Prostredníctvom integračných procesov sa Vietnam začal viac zapájať do medzinárodného obchodu s inými krajinami a mohol tak zvyšovať svoju konkurencieschopnosť na trhu. V roku 1995 sa Vietnam stal členom združenia ASEAN, následne sa v roku 1998 pridal do APEC a v roku 2007 do WTO.

Medzi významných obchodných partnerov Vietnamu patrí Čína, USA a EÚ. Odkedy EÚ s Vietnamom nadviazali prvé diplomatické vzťahy prešlo vyše tridsať rokov, počas ktorých spolu spolupracovali v mnohých oblastiach. EÚ je tiež významným investorom, ktorý výrazne pomohol pri rozvoji a integrácii krajiny do svetového hospodárstva. V roku 2019 Európska únia spolu s Vietnamom podpísali dohody EVFTA a EVIPA. EVFTA nadobudla účinnosť 1. augusta 2020 a EVIPA až po tom, ako ju schvália jednotlivé členské štáty EÚ. Dohoda EVFTA postupne odstráni vyše 99 percent všetkých ciel a Vietnam prisľúbil, že bude používať medzinárodné štandardy pri určovaní technických noriem a nariadení.

Už v prvých mesiacoch boli viditeľné výsledky dohody, kedy aj napriek pandémií, vzrástol export z Vietnamu do Európskej únie a naopak. Najvýraznejší rast dosiahli komoditné položky: morské plody, krevety, ryža a iné. V období prvých troch mesiacoch platnosti dohody EVFTA, narástol vzájomný dovoz a vývoz medzi Vietnamom a EÚ v priemere okolo 11 percent. Veľký potenciál pre export z Vietnamu má textilný priemysel, poľnohospodárske produkty, elektronika a smartfóny. Do roku 2035 sa odhaduje, že vývoz z EÚ do VN vzrastie o takmer 29% a vývoz z VN do EÚ o takmer 18%.

Po tom, ako vstúpi do platnosti aj dohoda o ochrane investícií, by sa mal zvýšiť aj objem investícií, keďže táto dohoda zabezpečuje ochranu pre európskych a vietnamských investorov. Zabezpečuje aj nediskriminačné zaobchádzanie pri investovaní a presne definuje, kedy je porušené spravodlivé zaobchádzanie. Z toho dôvodu sa nemusia obávať o stratu investovaných peňazí alebo podobne.

Pre Slovensko je Vietnam zároveň 9. najväčším obchodným partnerom a obe krajiny majú medzi sebou priateľské obchodné vzťahy, ktoré spolu vybudovali už za čias Československa. Medzi najvýznamnejšie položky obchodu medzi Slovenskom a Vietnamom patria hlavne elektrické stroje a zariadenia na vysielanie; obuv a podobné produkty; stroje a zariadenia, počítače, telefóny; optické, fotografické, chemické prístroje; vozidlá a ich súčasti; surové kože a kožky. Na základe analýzy Indexu odhalených komparatívnych výhod má Slovensko vo vzájomnom obchode s Vietnamom komparatívne výhody hlavne v komoditách ako plasty a výrobky z nich; vozidlá a surové kože a kožky (iné ako kožušiny) a koža. Vietnam má na druhej strane komparatívne výhody hlavne v komoditách, ako sú elektrické stroje, prístroje a ich časti a súčasti. Je potrebné podotknúť, že obchodná bilancia Slovenska s Vietnamom je už roky pasívna a vietnamský export na Slovensko je niekoľkonásobne vyšší ako slovenský export do Vietnamu, o čom značí aj vypočítaný Index intenzity vzájomného obchodu. Dôvodom je presúvanie tovární z Číny a Južnej Kórey do Vietnamu, ktorý následne vyváža potrebné súčiastky na Slovensko.

Obchodné vzťahy Európskej únie s Vietnamom sa vyvíjajú pozitívnym smerom a očakáva sa ešte intenzívnejšia spolupráca. Vďaka priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu by sa mali aj vzťahy medzi Slovenskom a Vietnamom do budúcnosti zlepšiť, a tým by sa mohla znížiť aj pasívna obchodná bilancia, ktorú má Slovensko s Vietnamom. Vietnam sa neustále rozvíja a robí veľké kroky k ekonomickému rastu krajiny, aby posilnila svoje postavenie na svetovom trhu. To je príležitosť práve slovenské firmy, ktoré by mali využiť túto možnosť vstúpiť na vietnamský trh a zvýšiť tak svoju konkurencieschopnosť.

Zoznam použitej literatúry

- [1] 70 năm quan hệ hữu nghị truyền thống giữa Việt Nam và Slovakia. [online]. *Vietnam News Agency*. 2020. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <https://infographics.vn/70-nam-quan-he-huu-nghi-truyen-thong-giua-viet-nam-va-slovakia/15105.vna>
- [2] About APEC. [online]. *APEC*. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na: <https://www.apec.org/About-Us/About-APEC>
- [3] About ASEAN. [online]. *ASEAN*. [cit. 2021-02-28]. Dostupné na: <https://asean.org/asean/about-asean/>
- [4] APEC and Vietnam's contribution. [online]. *Political Theory*. 2018. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na: <http://yluanhinhtri.vn/home/en/index.php/international-issues/item/563-apec-and-vietnam%E2%80%99s-contribution.html>
- [5] BALÁŽ, Peter. *Medzinárodné podnikanie: na vlne globalizujúcej sa svetovej ekonomiky*. 5. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : Sprint dva, 2010. ISBN 978-80-89393-18-3. [cit. 2020-12-25].
- [6] CLING, Pierre Jean et. al. The Vietnam's terms of accession and distributional impact of WTO membership. [online]. *ResearchGate*. In: *Development Institutions and Analyses de Long terme*. 2008. [cit. 2021-03-03]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/4874743_The_Vietnam's_terms_of_accession_and_distributional_impact_of_WTO_membership/citations
- [7] CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX. [online]. Vietnam. 2020. [cit. 2021-2-8]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/vnm>
- [8] DAS, Koushan. Labor Market Trends in Vietnam. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2018. [cit. 2021-01-21]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/labor-market-trends-vietnam.html/>
- [9] DESHMUKH, Altharva. FDI in Vietnam: A Year in Review and Outlook for 2021. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2021. [cit. 2021-02-24]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/fdi-in-vietnam-year-in-review-and-outlook-for-2021.html/>
- [10] Do Vietnamu majú slovenské firmy dvere otvorené. [online]. *SARIO, Slovak Investment and Trade Development Agency*. 2016. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na: <https://www.sario.sk/sk/novinky/do-vietnamu-maju-slovenske-firmy-dvere-otvorene>
- [11] Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Vietnamom. [online]. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky*. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/obchod/obchodne-vztahy-s-tretimi-krajinami/dohody-eu-s-tretimi-krajinami/dohoda-o-volnom-obchode-medzi-eu-a-vietnamom>

- [12] DUONG, Nguyen Binh. Vietnam – EU Free Trade Agreement: Impact and Policy Implications for Vietnam. [online]. In: *SSRN Electronic Journal* . 2016. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2802488
- [13] EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU – Vietnamská socialistická republika. [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a Európskych záležitostí Slovenskej republiky*. 2020. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Vietnam++ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>
- [14] Ekonomika Vietnamu. [online]. [cit. 2021-02-08]. Dostupné na: <https://sk.history-hub.com/ekonomika-vietnamu>
- [15] EVFTA brings first success with plenty more to come. [online]. *Chanchao*. 2020. [cit. 2021-03-16]. Dostupné na: <https://www.chanchao.com.tw/VietnamPrintPack/newsDetail.asp?serno=2891>
- [16] EVFTA brings first success with plenty more to come. [online]. *VietnamPlus*. 2020. [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://en.vietnamplus.vn/evfta-brings-first-success-with-plenty-more-to-come/193432.vnp>
- [17] EVFTA offers a way to post-pandemic growth. [online]. *Vietnamnews*. 2020. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na: <https://vietnamnews.vn/economy/771703/evfta-offers-a-way-to-post-pandemic-growth.html>
- [18] EVFTA: A win-win opportunity. [online]. *Báo Anh Vietnam*. 2020. [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <https://vietnam.vnanet.vn/english/evfta-a-win-win-opportunity/474617.html>
- [19] Foreign trade – Vietnam. [online]. *Nationsencyclopedia*. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na: <https://www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Vietnam-FOREIGN-TRADE.html#ixzz6nStRHarm>
- [20] FRAMEWORK AGREEMENT on comprehensive partnership and cooperation between the European Union and its member states, of the one part, and the Socialist republic of Vietnam, of the other part. [online]. 2012. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: <https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pca.pdf>
- [21] GUIDE TO THE EU – VIETNAM TRADE AND INVESTMENT AGREEMENTS. [online]. 2019. [cit. 2021-03-06]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/june/tradoc_154622.pdf
- [22] HA, Thai. Inflation is well controlled, towards reaching the target set by the National Assembly. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-01-20]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2020/10/inflation-is-well-controlled-towards-reaching-the-target-set-by-the-national-assembly/>
- [23] HA, Thai. Successfully controlled inflation in 2020, reaching the target below 4% set by the National Assembly. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-01-21]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/successfully-controlled-inflation-in-2020-reaching-the-target-below-4-set-by-the-national-assembly/>

- [24] History. [online]. APEC. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na: <https://www.apec.org/About-Us/About-APEC/History>
- [25] HONTYOVÁ, Katejana. *Medzinárodná ekonomická integrácia a globalizácia*. In: J. LISÝ a kol. *Ekonómia*. 1.vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-275-7. [cit. 2021-01-03].
- [26] HUY, Quang Doan – CHANG, Taikoo. Impacts of Economic Integration on Vietnam's Trade Flows. [online]. *Researchgate*. 2013. [cit. 2021-01-01]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/308013808_Impacts_of_Economic_Integration_on_Vietnam's_Trade_Flows
- [27] ITC. [online]. *Trade map*. [cit. 2021-03-30]. Dostupné na internete: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
- [28] KAŠŤÁKOVÁ, Elena. Intenzita zahraničného obchodu medzi Slovenskom a Ruskom v súčasnom období. [online].]. In: *Studia commercialia Bratislavensia*. 2017, vol. 10, no. 37, s. 46. [cit. 2021-04-03]. Dostupné na: https://of.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/scb/vydane-cisla/2017-01/scb0117-kastakova.pdf
- [29] KAŠŤÁKOVÁ, Elena. Vplyv komparatívnych výhod na prehĺbovanie vzájomných zahraničnoobchodných vzťahov Slovenska s Ruskom [online]. In: *Ekonomický časopis*. 2012, vol. 60, no. 07. [cit. 2021-04-03]. Dostupné na: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=94781>
- [30] L. Parížek: „Vynikajúce vzťahy Vietnamu a Slovenska prinášajú dvojciferný rast obchodnej bilancie“. [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR*. 2017. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: https://www.mzv.sk/aktuality/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/1-parizek-vynikajuce-vztahy-vietnamu-a-slovenska-prinasaju-dvojciferny-rast-obchodnej-bilancie-/10182
- [31] Legislative train schedule. [online]. *European Parliament*. 2021. [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-stronger-europe-in-the-world/file-eu-vietnam-ipa>
- [32] LINDERMANN, Lukas – HA, Thanh Do. EVFTA: How Will European and Vietnamese Investors Benefit?. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2020. [cit. 2021-03-21]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/evfta-how-will-european-vietnamese-investors-benefit.html/>
- [33] MAH, Kysha. An Introduction to Vietnam's Import and Export Industries. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2018. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/introduction-vietnams-export-import-industries.html/>
- [34] NAVASARTIAN, Areg. EU – VIETNAM FREE TRADE AGREEMENT: INSIGHTS ON THE SUBSTANTIAL AND PROCEDURAL GUARANTEES FOR LABOUR PROTECTION IN VIETNAM. [online]. In: *EUROPEAN PAPERS*. 2020, roč. 5, č. 1. ISSN: 2499-8249. [cit. 2021-01-20]. Dostupné na: https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2020_I_008_Areg_Navasartian.pdf

- [35] NGUYEN, Hanh. EVFTA creates robust coffee export prospects. [online]. *VIETNAM ECONOMIC NEWS*. 2020. [cit. 2021-03-18]. Dostupné na: <http://ven.vn/evfta-creates-robust-coffee-export-prospects-43779.html>
- [36] NGUYEN, Hoang Tien – BOLESŁAW Rafal Kuc. The economic integration process of Vietnam achievements and limitations. [online]. *International Journal of Research in Managment*. 2019, vol.1, č.3. ISSN: 2664-8806. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/338752550_The_economic_integration_process_of_Vietnam_achievements_and_limitations
- [37] NGUYEN, Julia. FDI Data Shows Vietnam's Steady Economic Growth. [online]. *Vietnam Briefing News*. 2020. [cit. 2021-01-26]. Dostupné na: <https://www.vietnam-briefing.com/news/fdi-data-shows-vietnams-steady-economic-growth.html>
- [38] NGUYEN, Minh Huu – CAVOLI, Tony – WILSON, K. John. The Determinants of Inflation in Vietnam, 2001–09 . [online]. *ResearchGate*. In: ASEAN Economic Bulletin. 2012, Vol. 29, NO.1. [cit. 2021-03-13]. ISSN: 0217-4472. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/236775615_The_Determinants_of_Inflation_in_Vietnam_2001-09
- [39] NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Infographic Exports and Imports of goods and services in December and 2020. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/infographic-exports-and-imports-of-goods-and-services-in-december-and-2020/>
- [40] NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Press release socio-economic situation in the fourth quarter and the whole year 2020. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/press-release-socio-economic-situation-in-the-fourth-quarter-and-the-whole-year-2020/>
- [41] NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Socio-economic situation in February of 2021. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/03/socio-economic-situation-in-february-of-2021/>
- [42] NGUYEN, Thi Thanh Huyen. Socio-economic situation in January of 2021. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-10]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/02/socio-economic-situation-in-january-of-2021/>
- [43] NGUYEN, Thi Tue Anh – LUU, Minh Duc – TRINH, Duc Chieu. The Evolution of Vietnamese Industry. [online]. *Manufacturing Transformation*. 2016. [cit. 2021-02-25]. Dostupné na: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/12c_wp19_nguyen-luu-and-trinh-1.pdf
- [44] Niên giám Thống kê – Statistical Yearbook of Vietnam 2019. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2019. [cit. 2021-02-26]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/wp-content/uploads/2020/09/Nien-giam-thong-ke-day-du-2019.pdf>

- [45] OEC. [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: https://oec.world/en/profile/bilateral-country/vnm/partner/svk?dateAvailableSelectorCountry2=exportDateCountry2Available1&depthBalanceProductSelector=SectionDepth&depthSelector=HS4Depth&dynamicBilateralTradeSelector=year2019&dynamicProductBalanceYearSelector=year2015&fbclid=IwAR3C7Uf_4aAs77w9iFexznUd6ZYWPf8kq3d_9a7QRMjl0vH7ytX6dgIxuiI
- [46] Podnikateľská misia do Vietnamu. [online]. *SARIO, Slovak Investment and Trade Development Agency*. 2019. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na: <https://www.sario.sk/sk/projekty-podujatia/podnikatelska-misia-do-vietnamu>
- [47] Podpredseda vlády Vietnamu navštívil svoju alma mater. [online]. 2017. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: <https://euba.sk/aktivity-a-media/aktuality/1113-podpredseda-vlady-vietnamu-navstivil-svoju-alma-mater>
- [48] RUSSEL, Martin. EU – Vietnam free trade agreement. [online]. 2018. [cit. 2021-01-22]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628248/EPRS_BRI\(2018\)628248_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628248/EPRS_BRI(2018)628248_EN.pdf)
- [49] Slovakia : EU-Vietnam in your town. [online]. *Trade - European Commission*. 2020. [cit. 2021-03-26]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-vietnam-agreement/eu-vietnam-in-your-town/slovakia_en.htm
- [50] Slovenskí podnikatelia môžu nájsť významných partnerov na trhu v ázijských krajinách. [online]. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky*. 2017. [cit. 2021-03-25]. Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/press/slovenski-podnikatelia-mozu-najst-vyznamnych-partnerov-na-trhu-v-azijskych-krajinach>
- [51] Taking full advantage of FTAs to maintain export growth [online]. *Ministry of industry and trade of the socialist republic of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-02-28]. Dostupné na: <https://www.moit.gov.vn/web/web-portal-ministry-of-industry-and-trade/tin-chi-tiet/-/chi-tiet/taking-full-advantage-of-ftas-to-maintain-export-growth-20725-1305.html>
- [52] THANH, Tung Hoang – NGUYEN, Anh Thi Van. The impact of macroeconomic factors on the inflation in Vietnam. [online]. *ResearchGate*. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/338304754_The_impact_of_macroeconomic_factors_on_the_inflation_in_Vietnam
- [53] The WTO. [online]. [cit. 2021-03-03]. Dostupné na: https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm
- [54] THUY, Duong. COVID-19 impacts on labour and employment situation in quarter IV of 2020. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-01-23]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/covid-19-impacts-on-labour-and-employment-situation-in-quarter-iv-of-2020/>

- [55] THUY, Duong. The Textile, Garment and Footwear industries in the context of the Covid-19 pandemic. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2020. [cit. 2021-03-17]. Dostupné na: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2020/12/the-textile-garment-and-footwear-industries-in-the-context-of-the-covid-19-pandemic/>
- [56] Together for a cohesive and responsive ASEAN Community. [online]. *Vietnamnews*. 2020. [cit. 2021-03-01]. Dostupné na: <https://vietnamnews.vn/politics-laws/770208/together-for-a-cohesive-and-responsive-asean-community.html>
- [57] Trade in goods with Vietnam. [online]. *European Commission*. 2020. [cit. 2021-03-15]. Dostupné na: https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_vietnam_en.pdf
- [58] Vietnam After the War. [online]. *Asia Pacific Curriculum*. s. 16-17. [cit. 2020-12-26]. Dostupné na: <https://asiapacificcurriculum.ca/learning-module/vietnam-after-war>
- [59] Vietnam : Deepening International Integration and Implementing the EVFTA. [online]. *World Bank*. 2020. [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/866871589557725251/vietnam-deepening-international-integration-and-implementing-the-evfta>
- [60] Vietnam and the EU. [online]. *European Commission*. 2016. [cit. 2021-01-17]. Dostupné na: https://eeas.europa.eu/delegations/vietnam_en/1897/Vietnam%20and%20the%20EU
- [61] Vietnam economy in 2020 the growth of a year with full of bravery. [online]. *General Statistics Office of Vietnam*. 2021. [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2021/01/vietnam-economy-in-2020-the-growth-of-a-year-with-full-of-bravery/?fbclid=IwAR3KJVLziN5LGLm5PV5OvlGj5jLLavQ_-O9B7w0AZb8cfbkz7qBhF1gz41A#_ftn3
- [62] Vietnam enjoys US\$3.78 billion in exports to EU since bilateral FTA taking effect. [online]. *Nhandan*. 2020. [cit. 2021-03-17]. Dostupné na: [https://en.nhandan.com.vn/business/item/9105002-vietnam-enjoys-us\\$3-78-billion-in-exports-to-eu-since-bilateral-fta-taking-effect.html](https://en.nhandan.com.vn/business/item/9105002-vietnam-enjoys-us$3-78-billion-in-exports-to-eu-since-bilateral-fta-taking-effect.html)
- [63] Vietnam přitahuje zahraniční investice – příležitosti i pro české investory. [online]. *Velvyslanectví České republiky v Hanoji*. 2020. [cit. 2021-01-24]. Dostupné na: https://www.mzv.cz/hanoi/cz/obchod_a_ekonomika/vietnam_pritahuje_zahranicni_investice.html
- [64] Vietnam si udržuje pozitivní růst. [online]. *Velvyslanectví České republiky v Hanoji*. 2021. [cit. 2021-01-24]. Dostupné na: https://www.mzv.cz/hanoi/cz/obchod_a_ekonomika/vietnam_si_udrzuje_pozitivni_rust.html
- [65] Vietnam. [online]. *European Commission*. 2021. [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/vietnam/>

- [66] Vietnam's products benefited from EVFTA. [online]. *Agribank*. 2020. [cit. 2021-03-18]. Dostupné na: <https://www.agribank.com.vn/en/ve-agribank/tin-tuc/dtl?current=true&urile=wcm:path:/agbanken/ve-agribank/news/market-news/vietnam-products-benefited-from-evfta>
- [67] Vietnam-EU – international trade in goods statistics. [online]. *EUROSTAT*. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Vietnam-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Trade_with_Vietnam_by_Member_State
- [68] VO, Thanh Tri - NGUYEN, Anh Duong. Experiences of Vietnam in FDI Promotion: Some Lessons for Myanmar. [online]. 2012. [cit. 2021-01-23]. Dostupné na: https://www.ide.go.jp/library/English/Publish/Download/Brc/pdf/10_04.pdf
- [69] Vzťahy medzi SR a Vietnamom budú intenzívnejšie. [online]. *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR*. 2012. [cit. 2021-03-24]. Dostupné na: https://www.mzv.sk/aktuality/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/vztahy-medzi-sr-a-vietnamom-budu-intenzivnejsie/10182